

Velká nad Veličkou

ZPRÁVODAJ 2020 / 1

Futra, spolek pro Hornácko pořádá

LETNÍ TVOŘIVÉ DÍLNY PRO DĚTI NA HORŇÁCKU

8. – 12. 7. 2020

Ekocentrum Karpaty
Nová Lhota a okolí

pro děti od 5 do 15 let

Dílny: keramika, malba, prostor, cirkus

Účastnický poplatek a obědy: 2000,-

Více informací na email: hornacko@gmail.com,

telefon: 608617964, Sládková Jarmila

Přihlášky od 1. března 2020 na **www.spolekfutra.cz**,
facebook: hornacko.net a ve všech ZŠ na Hornácku.

Podle zájmu bude zajištěna přeprava dětí tam a zpět,
místo nástupu i výstupu Obec Velká nad Veličkou.

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

do rukou se Vám právě dostává první číslo letošního velického zpravodaje. Mnozí z nás mají ještě v živé paměti závěr předšlého roku, který bývá již tradičně spojen s bilančováním, co se v jeho průběhu povedlo, co se nepovedlo, a také s plány na nadcházející období.

Co je určitě sázkou na jistotu, je výborná úroveň velického zpravodaje, který již v podstatě dosáhl svého maxima, a to z hlediska počtu stránek při zachování jeho stávajícího provedení. Jeho rozsah, zaměření a samotnou úroveň ovlivňujete především Vy, ať už jako autoři článků nebo i svými návrhy jednotlivých témat a díky členům redakční rady pak vzniká obecní periodikum, které nám mohou jinde závidět. Všem přispěvatelům, autorům článků a členům redakční rady patří od vedení obce veliké poděkování.

Stejně poděkování patří organizátorům akcí, které provázely závěr roku, a ke kterým již tradičně patří jednotlivé kulturní akce, jako jsou koncerty, představení, ale také rozsvěcování vánočního stromu na náměstí. Že má veřejnost o tyto akce velký zájem, bylo jasně patrné při již zmiňovaném rozsvěcování, kde Vaše účast překonala veškerá očekávání. Začátek letošního roku a vlastně celé plesové sezóny byl tradičně zahájen Plesem obcí Hornácka, jehož již 21. ročník proběhl v pátek 10. ledna. Vzápětí po této akci následovaly další kul-

turní akce, spojené s hudbou a tancem. Toto vpravdě hektické období končí fašankovými dny, tedy v době, kdy píší tyto řádky. Pokud bych chtěl zmínit další akce, bohužel by mi ani nestačil prostor, který mám k dispozici.

Zima nám pomalu končí, i když nejsem si jistý, zda se vůbec dá o zimě ho-

vořit. I díky jejímu charakteru mohla být vybudována část obecního vodovodu na náměstí, tedy akce, pro jejíž financování jsme požádali o dotaci. Dlouho netrvala ani technologická přestávka při rekonstrukci fotbalového stadionu. Tuto akci zde nezmiňuji náhodou, ale naopak. Její součástí je i vybudování standardního atletického 400 metrů dlouhého oválu a naše obec tak bude jedním z 3 míst v okrese Hodonín, kde bude možné organizovat atletické závody podle všech regulí. Tato skutečnost stála i u zrodu myšlenky opětovného „nastartování“ atletiky nejen v naší obci, ale nabídnout tuto možnost i okolním obcím. Proto se také rozbíhá atletická školka pro děti věku 3 až 7 let, o čemž najdete informace v tomto zpravodaji a na webu obce.

Bližící se příchod jara byl provázen setkáním k řezu ovocných stromů, organizovaným Klubem hornácké slivovice, které proběhlo za velkého zájmu veřejnosti. Nadcházející období, tak jako ostatně každý rok, bude příznačné přípravou Hornáckých slavností, družebním setkáním delegací a školní mládeže naší obce a měs-

ta Nowy Dwór Gdański, letos rozšířené o účast zástupců základní školy z obce Velké Leváre, čímž chceme prohloubit již fungující spolupráci, která byla dosud zaměřena na aktivity Spolku zdravotně postižených občanů.

Na závěr mám ještě jednu poznámku, a ta se týká dostupnosti a kvality pitné vody související s případnou těžbou šterkopísku u Uherského Ostrohu. V této souvislosti proběhla na můj prvotní popud na půdě poslanecké sněmovny schůzka s ministrem životního prostředí Mgr. Richardem Brabcem, jehož vyjádření najdete na jiném místě tohoto vydání zpravodaje.

Vážení spoluobčané,

přeji Vám pohodové prožití nadcházejícího jarního období, velikonočních a květnových svátků, kdy si připomeneme již 75. výročí ukončení druhé světové války v Evropě. Naším školákům přeji výborné studijní výsledky v závěrečné čtvrtině školního roku a všem zejména pevné zdraví.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou informují

O závěrech z 6. zasedání zastupitelstva a schůzí rady obce. Zastupitelstvo obce na svém 6. zasedání schválilo finanční spoluúčast obce na financování sociálních služeb ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Veselí nad Moravou v maximální výši 408.275 Kč. Dlouhodobě nerovnoměrné rozdělování financí na sociální služby jednotlivým krajům bylo i předmětem oslovení hejtmana Jihomoravského kraje a ministryně práce a sociálních věcí ze strany starostů ORP Veselí nad Moravou. Schválen byl rozpočtový výhled obce do roku 2024 a rovněž tak rozpočet obce na rok 2020, přičemž předpokládané

příjmy činí pro letošní rok 55.764.000 Kč a předpokládané výdaje 73.364.700 Kč. Navýšení výdajové části oproti příjmové je způsobeno změnou termínů realizace jednotlivých investičních akcí a jedná se tak o finanční prostředky, které nebyly proinvestovány v roce 2019. V rámci svého 6. zasedání zastupitelstvo rovněž schválilo rozpočet sociálního fondu a rozpočtová opatření č. 6 a č. 7, týkající se např. přijetí dotace na Hornácké slavnosti 2019. Schváleny byly rovněž odměny členům výborů zastupitelstva obce a komisi rady obce, kteří nejsou členy zastupitelstva obce, za období červen až prosinec 2019. Rovněž tak byly schvále-

ny 3 obecně závazné vyhlášky, a to v souvislosti s novelou zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích. S účinností od 1. 1. 2020 se jedná o členění na obecně závaznou vyhlášku o místním poplatku ze psů, vyhlášku o místním poplatku za užívání veřejného prostranství a vyhlášku o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Vyhlášky byly rovněž posouzeny odborným orgánem Ministerstva vnitra ČR a jsou platné. Bylo schváleno poskytnutí finanční částky ve výši 300.000 Kč Římskokatolické farnosti Velká nad Veličkou na provedení oprav a rekonstrukční práce v kostele Sv. Máří Magdaleny. Zastupitelstvo obce rovněž schválilo pořízení nového dodávkového automobilu a teleskopického manipulátoru a další záležitosti majetkoprávního a organizačního charakteru.

Rada obce schválila ceny za jednotlivé služby a odpady pro rok 2020. Rovněž se zabývala likvidací použitých rostlinných olejů a tuků v obci. V rámci investiční akce „Velká nad Veličkou, náměstí – rozšíření vodovodu“ byla uzavřena smlouva s vybraným zhotovitelem a následně byla zahájena realizace této akce, a to i díky příhodným klimatickým podmínkám. Bylo posouzeno celkem 6 cenových nabídek na pořízení dodávkového automobilu, kde nejvýhodnější nabídku předložila společnost Jonal, spol. s r.o. V současnosti je dodávkový automobil již v plném provozu. Pokračovala jednání za účelem zlepšení možností parkování v okolí zdravotního střediska. Bylo zadáno statické posouzení objektu č. p. 166, a to z hlediska dalších možností využívání objektu a přilehlých prostor veřejností.

Byly schváleny rozpočty a rozpočtové výhledy příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je obec. Rada obce rovněž projednala a schválila možnosti pořádání divadelních představení a koncertů. Řešeny byly záležitosti majetkoprávního charakteru, jako jsou pronájmy nebytových prostor, zřízení věcných břemen za účelem provozování distribuční soustavy apod. Pokračovala jednání za účelem zpracování projektové dokumentace k vybudování cyklostezek / cyklotras s přihlédnutím i k dotačním možnostem. Bylo posouzeno celkem 5 cenových nabídek na pořízení teleskopického manipulátoru, kde nejvýhodnější nabídku předložila společnost Lukrom, spol. s r.o., se kterou byla následně uzavřena kupní smlouva. Pokračovaly přípravné a projekční práce na rekonstrukci mlýnské náhonu upřesněné na základě jednání s pracovníky Státního fondu životního prostředí.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách. Pokračuje akce „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“, v rámci které byl vybrán povrch tréninkové plochy, způsob provede-

ní oplocení části areálu a související stavební úpravy v částech bezprostředně navazujících na budovanou opěrnou stěnu. V rámci vybudování vodovodu na náměstí jsou aktuálně řešeny požadavky jednotlivých vlastníků přilehlých nemovitostí za účelem jejich napojení na tuto část obecního vodovodu. Dochází k další postupné výměně kanalizačních vpustí v obci. Opraveno bylo poškozené vodovodní potrubí v ulici U Kovodělu.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období. Byl schválen program kulturních akcí na nadcházející období zahrnující jednak 2 divadelní představení, vystoupení ŠlágrParty, ale také probíhají přípravy na

tradiční setkání s partnerským Nowym Dwórem Gdańskim, které proběhne v době od 23. do 26. dubna tohoto roku. V plném proudu jsou přípravy na Hornácké slavnosti 2020 a na akce pod patronací kulturní komise rady obce a rovněž tak na tradiční úklidovou akci v naší obci pod patronací Komise pro životní prostředí a podporu turismu.

Děkují

všem dobrovolníkům, organizátorům a pořadatelům akcí, které přispěly k navození předvánoční atmosféry, důstojnému průběhu vánočních svátků a bohatému programu prvních měsíců letošního roku. Velmi si takové práce vážíme.

V předchozím čísle se nám u článku o vítání občánků omylem vytratila fotografie jedné skupiny, s omluvou ji přinášíme tady.

Kulturní akce

8. 3. 2020 od 15 hodin

Děti a píseň Horňácka

Soutěžní pěvecká přehlídka sólistů lidových písní

28. 3. 2020 od 15 hodin

Konference o zdraví

29. 3. 2020 od 16 hodin

Promítání dokumentů z let 1972–1978

5. 4. 2020 od 14 hodin

Mladé Horňácko

19. 4. 2020 od 19 hodin

Polib tetičku, aneb nikdo není bez chyby

Divadelní představení

Nesmělý statistik Leonard žije po rozvodu v Londýně s pubertální dcerou Didi a se svým svérázným otcem Gusem. Toho se marně snaží dostat do domova důchodců, nikde ho nechtějí. Nevěnuje se pouze číslům, ale tajně píše milostný román, aby si přivydělal. Pod ženským pseudonymem zašle text atraktivní vydavatelce Harrietě, která vydává pouze díla od žen. Ta se rozhodne s „úspěšnou autorkou“ setkat a knihu jí vydat. Honorář je velice lákavý a Leonard musí tudíž něco příhodného vymyslet. Bravurně se tím rozehrává nespoutaný děj plný převleků, svěžího humoru i nezbytného milostného motivu. V hlavní roli Jan Čenský. Délka představení cca 120 min s přestávkou. Vstupné: 250 Kč v předprodeji, 300 Kč na místě.

3. 5. 2020 od 16 hodin

Šlágr párty – koncert Šlágr party

Veselá parta ze Šlágru ve složení Karel Peterka, Helena Hamplová, Mára a Frankie Zhyrnov. Repertoár tvoří autorské písně plné energie, dobré nálady a neskutečné pohody. Kombinace moderní hudební tvorby ve stylu pop-dance music spojené s harmonikou a sborovým zpěvem udělaly Šlágr Partu během krátkého okamžiku velmi oblíbenou kapelou a získala obrovské množství fanoušků. Šlágr Parta je určena pro všechny věkové kategorie. Během 2hodinového koncertu plného vtipu a humorných scének, zazní taky nejslavnější písně z dob vystoupení Karla Peterky a Luďka Nekudy. Samozřejmě nebudou chybět i největší hity jednotlivých interpretů. Z jejich show dostanete takový náboj energie, ze kterého budete čerpat ještě dlouhou dobu. Vstupenky v předprodeji.

Mateřská škola

MŠ vstoupila do školního roku 2019–2020 v počtu 62 dětí rozdělených do tří tříd ve věku 2 až 7 let. Děti dostaly do tříd „podsedáky“, na kterých je vyobrazena jejich značka. Podsedáky se využívají při různých činnostech, jako je i každodenní cvičení.

Drakiáda

V říjnu se uskutečnila v MŠ drakiáda společně s rodiči. Draci všech barev, tvarů a velikostí se vznášeli nad polem za inter-nátem. Děti si užily pěkné odpoledne a za účast byly odměněny DRACÍM DIPLO-MEM a sladkostí.

Divadlo v MŠ

V naší MŠ se, mimo jiné, rádi podílíme na kulturním vývoji našich dětí. Máme ve

školce k dispozici jednu třídu, kde se schá-zíme se všemi kamarády na divadla a spo-lečné akce. Tam se učíme sledovat pozorně pohádku, nerušit kamarády, zazpívat si společně a aktivně se podílet na samostat-ném představení. Pro herce i pro paní uči-telky je velkou odměnou vidět rozesmáté tváře, radost z dobrého konce.

Velkým zážitkem byl i cirkus v MŠ. Děti se aktivně zapojovaly a představení se jim moc líbilo.

Úkoly Čmeldy Pepíka

Na podzim jsme se s předškolními dětmi zúčastnili této soutěže. Tato soutěž je pořádána, ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UP v Olomouci.

Do posledního kola postoupilo celkem 31 dětí z různých školek, z naší MŠ jich bylo celkem 6. Soutěž vyhrála Tea Súkupová z naší MŠ. Úkoly zvládla za 3 minuty a získala plný počet bodů. Blahopřejeme.

*Ľarmila Tomečková,
ředitelka*

Pohybové hry pro děti

Atletická školka

(pro děti od 3 do 7 let)

- Tréninky probíhají každou středu v 15.45 – 16.45 hod. v tělocvičně MZŠ Velká nad Veličkou
- V atletické školce se zaměřujeme především na rozvoj všestranných sportovních dovedností, děti se naučí základům správného pohybu a koordinace. Chceme jim ukázat pestrost a rozmanitost atletiky a vytvořit co nejlepší pohybový základ do života.
- Tréninky probíhají formou her a zábavných soutěží s ohledem na věk dětí.
- Naučí se základní prvky atletiky – běhat, skákat, házet.

Kontakt: Mgr. Ondřej Spazier, tel. 739 401 685

Tréninky budou probíhat každou středu od 15.45–16.45 h

Masarykova základní škola Velká nad Veličkou

Přehled činností a aktivit žáků za 2. čtvrtletí školního roku 2019/2020

OLYMPIÁDA V ČESKÉM JAZYCE

Základní kolo 46. ročníku olympiády v mateřském jazyce proběhlo v naší škole 26. listopadu, v učebně dějepisu se sešlo tentokrát osm soutěžících. Čekalo je hodinové zápolení s gramatickými jevy a potom hodinové tvoření ve stylistice. Slohový úkol byl tentokrát na volné téma, takže vzniklo osm různorodých prací, každá na velmi dobré úrovni. Do okresního kola, které proběhlo 21. ledna v Hodoníně, postoupila žákyně s nejvyšším počtem bodů, Johana Prachařová z 9. A a umístila se na pěkném desátém místě z více jak dvou desítek soutěžících.

Gratulujeme.

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA - ZÁKLADNÍ KOLO

Dne 4. 12. 2019 proběhlo základní kolo biologické olympiády na naší škole v učebně přírodopisu. Letos se přihlásil pouze jeden žák osmé třídy Lukáš Lipár. Čekala ho dvouhodinová práce na téma: Těžký život ve vodě. Téma bylo rozděleno do tří částí. První část byla zaměřena na praktické pozorování rašeliníku pod mikroskopem. Druhou částí bylo poznávání rostlin, živočichů a hub. Třetí část se skládala z teoretických vědomostí. Získal 55 bodů a postupuje do okresního kola.

Blahopřejeme.

MIKULÁŠSKÁ OBCHŮZKA

Jako každý rok, tak i letos přišel do naší školy 5. prosince sv. Mikuláš spolu se skupinou andělů a čertů. Postupně navštívili všechny třídy, kde hodné a poslušné děti pochválili a naopak ty zlobivé a nepořádné pokárali. Při zpěvu písně, kterou se žáci vykoupi ze svých prohřešků, pak rozdávali dětem sladkosti, ale také ořechy a brambory. Nejmenší školáci byli obdarováni čertovskou omalovánkou. Skupinka zavítala také do ředitelny, školní kuchyně i do Sluníčka, kde rozdávali balíčky nejmenším dětem. Tato obchůzka je pořádána každoročně a je vždy výsadou pro deváťáky, kteří se jí aktivně účastní. Letošní skupina byla výjimečná svou aktivitou, vstřícností a ohleduplností čertů k nejmenším dětem.

Za to jim velmi děkujeme.

BALETNÍ PŘEDSTAVENÍ LOUSKÁČEK

Na Mikuláše, 6. prosince, navštívili šestáci Brno, v Národním divadle Brno ten podvečer tančili děti i dospělí vánoční pohádku – Louskáček. Balet spolu s prohlídkou vánočně vyzdobeného města všechny nakazil sváteční atmosférou.

HVĚZDÁRNA BRNO

Dne 11. 12. 2019 v 9 hodin ráno se žáci 4. a 5. ročníků vydali na cestu vlakem do Brna navštívit hvězdárnu. Program se ode-

hrával ve hvězdárenském kině, kde se promítal naučný film o souhvězdích s odborným komentářem průvodce. Dětem se výlet moc líbil a už se těší na další akci.

VÁNOČNÍ KONCERT ZUŠ

V prosinci se žáci 1. stupně zúčastnili vánočního vystoupení ZUŠ ve Veselí nad Moravou. V programu se představili žáci hudebního, tanečního a literárně-dramatického oboru. Výtvarný obor připravil do programu projekci výtvarných prací. Jednou ze sólistek byla také žákyně naší školy Miša Kadubcová z 2. A. Po koncertě jsme navštívili v Městské galerii v Panském dvoře výstavu *Zima Josefa Lady*. Žáci si tak mohli prohlédnout obrazy se zimními a vánočními motivy, zhlédnout Ladovy pohádky a vyfotit se ve fotokoutku. Připraveny byly také dílničky, kde si mohli všichni vyrobit přáníčko nebo vykreslit obrázek.

NOHEJBAL – OKRESNÍ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

Jako již tradičně se naše škola zhostila pořadatelského úkolu okresního přeboru žáků v nohejbale trojic. V kategoriích mladších i starších žáků se sešlo pět nejlepších družstev z okresu. V kategorii mladších žáků naplnili hráči ambice a zvítězili ve všech utkáních, když pouze s Vracovem ztratili set po vítězství 2:1. Na úspěchu se podíleli Zdeněk Melichar, Libor Zvonič, Petr Holubík a také žák 5. třídy Robin Čambal. Pořadí: 1. Velká nad Veličkou, 2. Kyjov Dr. Joklíka, 3. Dolní Bojanovice. V kategorii starších žáků zvítězily Dolní Bojanovice, naši hráči obsadili 4. místo. V závěrečném zápase se jim ale vítěze podařilo 2:1 porazit.

V této věkové kategorii reprezentovali: Martin Rumíšek, Vít Procházka, Adam Šebesta a záda jim kryl Mirek Kománek.

AKCE 8. ROČNÍKU ZA VOLBOU POVOLÁNÍ

Dne 13. prosince 2019 jsme se se žáky 8. ročníku zúčastnili módní show „Black and white“ ve Strážnici, kterou pořádá každoročně Střední škola Strážnice za účelem prezentace svých uměleckých oborů. Před módní show jsme navštívili nové prostory střední školy, kde se žáci blíže seznámili s obory, které se na této škole vyučují. Obory jak umělecké, tak technické. Novinkou je, že škola na žádost firem upravuje od příštího školního roku obor Technické lyceum se zaměřením na vývoj aplikací. Odborníci s tímto zaměřením na trhu práce chybí, a tak škola upravuje učební plán a vychází vstříc. Vyučující této školy si pro naše žáky připravily workshopy technického zaměření, žáci si vyzkoušeli i jízdu v traktoru, stejně jako řízení robotů. Robotika je na této škole zprostředkovávána formou kroužku nejenom pro žáky střední školy, ale i pro zájemce z řad žáků ze základních škol. Žákům se ve škole líbilo, ale čas se nachýlil na přesunutí na módní show, kde si pro nás modelky střední školy připravily prezentaci svých navržených a vlastnoručně vyrobených krásných modelů. Interaktivní dopoledne zakončené módní přehlídkou splnilo očekávání smysluplně stráveného dne.

EXKURZE DO KORDÁRNY

V pondělí 16. prosince navštívili žáci devátých tříd místní textilní podnik Kor-

dárnu Plus a.s.. Nejprve proběhlo krátké bezpečnostní školení, aby prohlídka výrobních hal proběhla tak, jak má. Následně byli žáci seznámeni s historií firmy. Žáci zjistili, co se v kordárně vlastně vyrábí a jaké je použití výrobků podniku. Poté pod odborným doprovodem paní Ing. Lenky Slovákové, maminky naší žákyně z 9. třídy, zhlédli samotný provoz. Získané znalosti pak žáci zúročili v krátkém testu, který pro ně připravili pracovníci personálního oddělení. Pro vítěze byly nachystány hodnotné ceny. Ale ani ostatní neodešli s prázdnou. Každý si odnesl balíček s reklamními předměty i s něčím sladkým k zakousnutí. Návštěva kordárny byla pro žáky přínosem, neboť se nejen podívali do prostor, kde mnozí rodiče či prarodiče pracují nebo pracovali, ale otevřela se jim i možnost budoucí pracovní příležitosti nejen v textilním oboru, ale i v mnoha dalších jiných oborech.

INTERAKTIVNÍ DOPOLEDNE PRO ŽÁKY 9. ROČNÍKU

Dne 7. 1. 2020 se žáci z devátého ročníku účastnili dopoledního programu na Střední průmyslové škole a Obchodní akademii v Uherském Brodě. Škola působí velmi moderně a vstřícně. Zástupce ředitele školy hned v úvodu přednesl motivační projev o důležitosti správného výběru střední školy, což je pro žáky a rodiče jistě nelehký úkol. Hovořil o důležitosti technických oborů pro budoucnost světa a také připomenul, že i ženy mají své místo v technických oborech. Interaktivní prezentaci škola předvedla nabízené maturitní i učební obory, včetně oboru strojírenství, mechatik-elektrotechnik, ale také elektrikář

či operátor logistiky. Po představení jednotlivých oborů se žáci vydali přímo do učeben a laboratoří školy, seznámili se s odbornými přístroji potřebnými k výuce, navštívili učebnu automatizace a robotiky nebo sál s 3D projekcí. Žáci si rozšířili přehled o dalším možnosti rozvíjení svého potenciálu.

DĚJEPISNÁ OLYMPIÁDA – OKRESNÍ KOLO

V úterý 14. ledna 2020 proběhlo ve Strážnici okresní kolo dějepisné olympiády. Naši základní školu reprezentovala Anna Sládková (9.A), která se umístila na pěkném šestnáctém místě (30 soutěžících).

Blahopřejeme.

LYŽAŘSKÝ KURZ

Ve dnech 19.–24. ledna se Masarykova základní škola Velká nad Veličkou vypravila na lyžařský kurz, tradičně jako každý rok. Ubytování jsme byli na Horském hotelu Brans ve Ski areálu Kopřivná na Malé Morávce. Po celý čas pobytu byl program nabitý. Většinu času jsme trávili na sjezdovce jako družstva A, B a C. Jeden den jsme absolvovali výlet na běžkách. Neminul nás ani výšlap na Praděd. Dokonce jsme měli možnost užít si relaxu přímo na hotelu v moderně vybavené relaxační zóně. Naše lyžařské výkony jsme zhodnotili závodním slalomem na konci výcviku. Děti si lyžák moc užily a odjížděly domů s krásnými vzpomínkami.

PŘEHAZOVANÁ – OKRESNÍ KOLO – HODONÍN

Velmi kvalitní výsledek zaznamenalo naše družstvo složené z děvčat a chlapců

čtvrtého a pátého ročníku na okresním kole v přehazované, když po skvělém výkonu obsadilo pěkné druhé místo. Sestava: Adéla Janků, Nina Nekardová, Barbora Krausová, Hana Jandová, Aneta Kolajová, Martin Miškeřík, Jakub Švrček, David Klimas, Adam Trýska, Matěj Mišík. Gratulujeme.

OLYMPIÁDA V ANGLICKÉM JAZYCE – ŠKOLNÍ KOLO

V úterý 28. ledna 2020 se uskutečnilo školní kolo olympiády v anglickém jazyce. Účastnili se ho žákyně a žáci osmého a devátého ročníku, kteří si porovnali znalosti a schopnosti v oblasti poslechu, četby a vlastního vyprávění. Stupně vítězů tentokrát ovládli deváťáci. Na třetím místě se umístila Táňa Slováková, druhé místo obsadil Filip Onderka, zaslouženou vítězkou a taktéž postupující na okresní kolo se stala Johana Prachařová. Všem zúčastněným děkujeme a blahopřejeme.

PLES ŠKOLY

V pátek 31. ledna 2020 se konal jako každý rok tradiční školní ples v kulturním domě ve Velké nad Veličkou. Letošním tématem byla „Hvězdná obloha“. Nejprve se mohla veřejnost podívat na polonézu žáků devátého ročníku i na generálce před zahájením plesu. Pod vedením paní učitelky Zajíčkové předvedli letošní tanečníci a tanečnice v obou vstupech i na generálce velkou snahu a šikovnost a moderátorky Táňa Slováková a Kateřina Zríniová excelovaly svým projevem i vystupem na podiu. Nově se také přišlo s nápadem uspořádat soutěž o královnu a krále plesu, ve které se vítězi stali Johana Slováková a Matěj Malečík. Mimo jiné si hosté zkusili štěstí u bohaté tomboly či si zatancovali nebo zazpívali pod už tradičním doprovodem skupiny JaGr Band.

PYTHAGORIÁDA – ŠKOLNÍ KOLO

V lednu a únoru 2020 se žáci 5.–8. ročníků zúčastnili školního kola matematické soutěže „PYTHAGORIÁDA“. Soutěžící řešili 15 úloh. Na jejich vyřešení měli 60 minut čistého času. Úspěšným řešitelem školního kola Pythagoriády 5. ročníku se stal Tomáš Šišpera. Tomáš splnil bodový limit pro další postup v soutěži a postupuje do okresního kola této soutěže. Na 2.–4. místě se umístili Motyčka Ondřej, Krausová Barbora a Kománková Karla. Nejúspěšnější řešitelé v 6. ročníku: Jolana Jagošová, Lucie Tománková, Martin Tomčala, Filip Vaněk. V 7. ročníku se vítězství dělilo mezi Natálii Křížovou a Julii Kohútovou. V 8. ročníku se nejúspěšnějšími řešiteli stali Mirek Kománek, Miroslav Ledvina, Dominik Miškeřík a Martin Rumíšek. Do okresního kola postoupil Mirek Kománek.

Úspěšným řešitelům gratulujeme a přejeme hodně úspěchů v dalších soutěžích.

OLYMPIÁDA V ANGLICKÉM JAZYCE – OKRESNÍ KOLO

Dne 11. 2. 2020 se v prostorách gymnázia v Hodoníně konalo okresní kolo soutěže v anglickém jazyce, kde naši školu úspěšně reprezentovala Johana Prachařová z 9.A. Z celkových 24 zúčastněných Johanka obsadila 3. místo. Probojovat se musela posledním cvičením, které eliminovalo některé soutěžící k dalšímu postupu. Prokázat musela schopnost hovořit na téma denní rutiny, pohotově reagovat na otázky a sebevědomě popsat obrázek. Johance moc gratulujeme a děkujeme za reprezentaci.

Vedení základní školy děkuje žákyním a žákům za vzornou reprezentaci základní školy i obce a také všem, kteří se na přípravě všech uvedených akcí aktivně podíleli.

František Frýdecký, ředitel školy

POZVÁNKA NA PLÁNOVANÉ AKCE

Sazka Olympijský víceboj

(okresní finále) – čtvrtek 12. 3. 2020 od 8 do 14 hodin ve sportovní hale.

Velická laťka (22. ročník) – čtvrtek 19. 3. 2020 od 8 do 14 hodin ve sportovní hale.

Jarní tvoření – středa 1. 4. 2020 od 15 do 18 hodin v prostorách jídelny základní školy.

Mladé Hornácko (48. ročník) – neděle 5. 4. 2020 od 14 hodin v sále KD Velká nad Veličkou.

Mezinárodní setkání partnerských měst – Velká nad Veličkou – Nowy Dwór Gdański – Veľké Leváre – pátek 24. 4. 2020 od 9 do 19 hodin ve sportovní hale.

Zápis do 1. třídy ZŠ – úterý 28. 4. 2020 od 14–17 hodin v budově základní školy.

Příměstský tábor – 3.–7. 8., 10.–14. 8., 17.–21. 8. 2020.

Vánoční nohejbalový turnaj

Dne 28. 12. 2019 se konal již tradiční nohejbalový turnaj ve sportovní hale ve Velké nad Veličkou. Turnaj se uskutečnil od 13 do 16 hodin za účasti 5 týmů, které sehrály utkání systémem dvoukolově každý s každým. Vítězem turnaje se stal tým s názvem „O ničem“ (Damborský, Holubík, Mička). Druhé místo obsadil tým „Sparta“ (Kohůt, Kolacia, Handl), třetí skončil tým „Je nám to jedno“ (Rumíšek M., Habarta, Kučera). Tento turnaj se hra-

je každoročně 28. prosince a letos to již byl 17. ročník. První ročník v roce 2003 uspořádala skupina Habarta Milan, Koželuha Vladimír, Kohůt Stanislav, Šácha Milan. V té době se turnaje účastnily i týmy z okolních obcí (Tasov, Veselí n. Mor., Lužice), v současné době se zúčastňují turnaje převážně hráči z Velké nad Veličkou a přilehlých obcí. Tímto bych chtěl na příští 18. ročník pozvat zájemce na tento turnaj, který se bude znovu konat v prosinci 2020.

Rostislav Machálek

Silvestrovský fotbal

Dne 31. 12. 2019 v 10 hodin se uskutečnil na víceúčelovém hřišti u základní školy silvestrovský fotbálek mezi týmy Puma a Adidas. Tyto týmy byly založeny před

26 lety na fotbalovém soustředění hráčů TJ Kordárna Velká nad Veličkou ve Starém Hrozenkově v areálu bývalého rekreačního střediska Kordárny. V té době se rozdělily

týmy podle toho, kdo jakou značku preferoval. Od té doby se pravidelně za každého počasí hraje 31. prosince utkání mezi týmy Puma a Adidas. Utkání probíhá ve „sváteč-

ním duchu“ s menším občerstvením. Tento rok jsme hráli za příznivého slunečného počasí a teploty, utkání tento rok skončilo vítězstvím týmu Puma.

Rostislav Machálek

Hudební akce ZUŠ

Školní rok se přehouppl do druhé poloviny, což pro žáky a pedagogy ZUŠ znamená přípravu na několik zajímavých vystoupení. Budeme rádi, když naše mladé umělce podpoříte a přijdete si je poslechnout. Jako první nás čeká *koncert kontrabasistů*, na kterém žáci ZUŠ, studenti konzervatoře a prof. M. Gajdoš představí tento hudební nástroj v sólové roli. Cimbalovou muziku čeká každoroční vystoupení na *Mladém Horňácku*. Naše žáky si můžete poslechnout také na *řádném koncertu* a *Koncertu absolventů*. Dále Vás zveme na průběžné besídky, které se s měsíční frekvencí odehrávají v sále DPS.

Bližší informace naleznete na našem webu zusvelka.cz, případně na plakátovacích plochách v obci.

Dovoluji si připomenout, že přijímací talentové zkoušky do ZUŠ pro školní rok 2020/2021 se uskuteční počátkem června (přesný termín bude k dispozici s dostatečným předstihem na našem webu zusvelka.cz). Pro detailní informace nás kontaktujte osobně v ZUŠ, případně na telefonu 777 801 484.

V průběhu února proběhla rekonstrukce rozvodů vody v budově ZUŠ. Děkujeme obci Velká nad Veličkou za rychlé vyřešení havarijního stavu tohoto zařízení.

Petr Pavlinec, ředitel

Děti v maskách zaplnily kulturní dům

V neděli 9. 2. se v prostorách Kulturního domu ve Velké nad Veličkou uskutečnil již tradiční dětský maškarní ples. Děti po celou dobu akce bavila skupina Maxíci, jejíž členy starší generace zná z účinkování v kapele Maxim Turbulenc. Moderování akce se ujaly členky kulturní komise Magda Maňáková a Jana Švrčková, které společně s dalšími členkami kulturní komise pomáhaly u doprovodných soutěží. Maškarního plesu se zúčastnilo téměř 100 dětí, z nichž naprostá většina přišla v maskách. Nejlepší masky byly oceněny věcnými cenami a svoji speciální cenu vyhlásila kapela Maxíci. Na základě hlasování veřejnosti skončila na prvním místě Sára Šebestů

v masce královny Zloby, druhé místo získala Natálka Kuchtová

v masce japonské gejši a třetí místo pak v masce piráta získal Jáchym Tichý.

Speciální cenu od kapely Maxíci získala rodina Okénkova za masky kostlivců.

Soňa Pachlová

Klub hornácké slivovice

KHS vstupoval do nového roku s jasnou představou o pořádání již tradičního fašankového koštu slivovice a jarního semináře stříhu a ošetření ovocných stromů. Samotná příprava koštu zabere půl roku práce předem. Jde o zajištění pamětního skla, potisku, výběr vzorků, registraci vzorků, přípravu degustace, tisk katalogů a diplomů. Za to velké díky všem členům KHS, kteří dali dohromady pro letošní košt na 901 vzorků. Ale ne vše probíhalo tak hladce.

ny KHS. To zajisté návštěvníci koštu poznali. Jak to bude dál s koštem a fašankem je stále otevřené a jedná se.

Dne 16. února 2020 KHS pořádal druhý seminář jarního **ošetřování stromů**. Lektorem byl prof. dr. Ing. Boris Krška z Lednice. Nedělní odpoledne bylo sice slunečné, ale hodně větrné. Přesto neodradil asi sedmdesátku lidí, kteří se přišli podívat a dozvědět co nového v oboru sadařství. Tohoto zájmu lidí si velice ceníme

Měsíc před koštem jsme museli řešit, zda vůbec letos košt bude, nebo ne. Spolupráce s folklorním spolkem Velička a KHS, která roky fungovala a vzájemně se doplňovala, přestala najednou fungovat.

Zájem lidí o košt narůstá, to platí i o fašanku, a proto pořádat tyto velké akce společně lze jen za ústupků z obou stran. Zatím se tak bohužel děje pouze ze stra-

a doufáme, že přinese větší zájem o pěstování třeba hornácké durancie. Dvě hodiny trvající lekce, kterou profesor Krška vedl,

byly něco nádherného. Jeho profesionalita, přehled, humor a v neposlední řadě lidskost s jakou předává své zkušenosti v oboru sadařství je neuvěřitelná. Doufám, že se stejným pocitem odcházeli i ostatní lidé.

Jedno velké díky, pane profesore.

Rovněž velké poděkování manželům
 Ňorkovým za poskytnutí sadu a malého
 občerstvení.

Na co se můžete těšit v letošním roce?
 Tak třeba výlet po matečních sadech hor-
 ňácké durancie. A na podzim samozřejmě
 ošetřování stromů.

*Klub horňácké slivovice
 Martin Macek*

Promítání dokumentů z let 1972-78

29. 3. 2020 v 16 hodin
Kulturní dům Velká nad Veličkou

**KULTURNÍ KOMISE
 VE SPOLUPRÁCI S OBCÍ
 VELKÁ NAD VELIČKOU**

Ležhory

**St. statek
 Veselí n. Mor.
 Pálenice
 Vlnářsko
 dřevospracující
 závod**

Pila

Zahradnictví

**750 let
 Velké nad Veličkou**

Pálenice

Ležhory opět hrají

Sobotní fašanková zábava (22. února), kterou programově zajistil soubor Velička, měla netradiční zakončení. Na pódiu se objevili někteří bývalí členové a zpěváci cimbálové muziky Ležhory, které doplnili synové některých z nich. Společně s místním mužským sborem představili v krátkém vystoupení novou podobu původního hudebního nosiče.

Cimbálová muzika Ležhory (primáš Petr Miškeřík) působila na Hornácku od poloviny 80. let 20. stol. zhruba do konce 1. desetiletí století následujícího. Oproti původnímu vydání z roku 1997 je tato současná reedice doplněna také o zpěvníček s texty jednotlivých písní, které jsou doprovázeny dobovými fotografiemi Jana Šilpocha, který tuto zvláštní atmosféru obrazem dokonale vystihl.

Ležhory ve Francii v roce 1991

Muzikanti byli „neškolení“ a hráli především podle vzoru svých dědů a otců – dalo by se říci, že Ležhory byly jedna z posledních muzik, která hrála a zpívala ve stylu původních hornáckých muzikantů z rodů Kubíků, Trnů, Pešků, Miškeříků a dalších.

Na bohatou činnost muziky vzpomíná tehdejší kontrabasista Jaroslav Podloucký v bookletu CD Ležhory:

„Původní nahrávka ‚Fašanku‘ je z roku 1996 a už tenkrát se vracela k období kolem roku 1985, kdy jsme si v muzice Ležhory nejvíce užívali fašankové obchůzky. Teď, když vychází nahrávka v reedici v roce 2020, uplynulo od našeho chození po fašanku přibližně 35 let. Když se dnes vracíme v myšlenkách do doby, kdy jsme CD natočili, stále se domníváme, že to byl dobrý nápad, písničky a celé sady, které jsme pečlivě skládali k sobě, ohraničit fašankovou obchůzkou. I s tím, že fašanek končil neuspořádaně, chaoticky, zpíváním jeden přes druhého a dost falešně. Chtěli jsme, abychom v sedláckých zahráli dokonale ten správný rytmus, který jsme zaznamenali u starých muzik – ‚Velické pětky‘ nebo třeba u muziky Joženy Kubíka. Není to tak jednoduché. Ten zvláštní rytmus jen tak někdo zahrát neumí. Většinou jej zahrají celkem dobře jednotliví muzikanti, ale zahrát sedláckú tak, že dokonale rytmicky souzní všechny nástroje, to jsou jen vzácné okamžiky. A když se to podaří, muzikanti ‚letí‘ na té vlně a nechají se unášet, ztratí pojem o čase i okolí, ponoří se hudby a vnímají jen tu nádhernu dokonalé sounáležitosti...“

František Šalé (www.albertknihy.cz)

Horňácká jizba a Futra, spolek pro Horňácko,

srdečně zvou nejen dámy na akci **Modrobílé dostaveníčko**, která se koná v neděli **7. června 2020** od 15 hodin ve dvoře Horňáckého šenku ve Velké nad Veličkou. Můžete se těšit na přehlídku modelů z vlastního modrotisku, ochutnávku moravských vín a cukrářských dobrot, na ukázky lidových řemesel. Nebude chybět také hudba, podrobnosti budou postupně zveřejňovány. Více informací, prosím, sledujte na www.hornackajizba.cz nebo www.spolekfutra.cz. Těšíme se na Vás.

Milí fotografové a příznivci Horňácka, blíží se již 11. ročník tradiční fotografické soutěže, do níž se můžete zapojit.

Zašlete nám prosím své fotografie na téma: STROM

FUTRA

Vybrané snímky budou prezentovány na výstavě, která proběhne ve Velké nad Veličkou v prostorech Válcového mlýna Antonína Nováka **6. června 2020**. Během večera s hudebním doprovodem proběhne volba nejlepšího snímku z pohledu návštěvníků a vyhlášení vítězů. Budeme velmi rádi, když se podělíte o své snímky a pošlete je do soutěže o zajímavé ceny.

Vaše fotografie prosím posílejte do 3. 5. 2020 na hornacko@gmail.com.

Fotografie musí být do soutěže zaslány ve vysokém rozlišení pro tisk (300 dpi – ve velikosti A2). Případně oskenované ve vysoké kvalitě, nebo se můžeme domluvit na zapůjčení fotografií, které zvětšíme na požadovanou velikost, nejpozději však do **3. května 2020**. Zasláním fotografií souhlasíte, že Futra, spolek pro Horňácko, mohou nakládat s fotografiemi ve prospěch propagace regionu. Fotografie nebudou využity ke komerčním účelům. Fotografie přijímáme a případné dotazy zodpovíme na hornacko@gmail.com a telefonním čísle 774 669 826 (Martina Kubíková).

Děkujeme předem za Váš zájem a těšíme se na Váš osobitý pohled na letošní téma.

Pořadatelé: Futra, spolek pro Horňácko

Poděkování

Charita Veselí nad Moravou děkuje všem dárcům za jejich štědrost při letošní Tříkrálové sbírce, kdy otevřeli své domovy i srdce. Děkuje také všem koledníkům za jejich obětavou službu. Podrobný přehled vybraných částek je na nástěnce v kostele sv. Máří Magdaleny ve Velké nad Veličkou a také na stránkách charity www.veselinm.charita.cz Ve Velké nad Veličkou se letos vybralo 80.551 Kč a v Javorníku 27.468 Kč.

Uklid'me si dům

V sobotu 16. května 2020 se od 10 do 20 hodin uskuteční v sále kulturního domu další darovací akce spojená s charitou. Na akci můžete v průběhu dne do 18 hodin přinést vše, co už vám doma neslouží. Odnést si můžete cokoliv, co přinese užitek vám. Oblečení, obuv a potřeby pro děti i dospělá. Hračky, knihy, hry, květiny

a menší věci pro dům a domácnost. Větší věci budete moci nabídnout pomocí informační tabule. Věci musí být v dobré kvalitě, čisté, vyprané, kompletní a funkční.

Součástí akce je tradičně doprovodný program a občerstvení. Darované věci, které si neodnesete, budou věnovány na charitativní účely. Těšíme se na vás.

Komise pro životní prostředí ve spolupráci s KD Velká nad Veličkou

Uklid'me Velkou 2020

Rok se s rokem sešel a my bychom Vás rádi pozvali na další ročník akce *Uklid'me Velkou*, která probíhá v rámci celorepublikové iniciativy *Uklid'me Česko*. Akce proběhne **21. března**, v případě nepříznivého počasí bude přesunuta na 28. března. Sraz účastníků bude ve 14 hodin před obecním úřadem. Pracovní pomůcky jako rukavice, hrable, kýble atd. zajistí obec, ale klidně si přineste i vlastní. Uklízet budeme vybrané lokality, které budou oznámeny na začátku akce. Na určená místa se budeme dostávat pěšky.

Po skončení se přesuneme do areálu Hornáckého šenku, kde bude pro všechny dobrovolníky připraveno občerstvení ve formě guláše a špekáčků pro děti. Svou účast můžete potvrdit na stránkách www.uklidmecesko.cz, na facebookové stránce *Uklid'me Velkou 2020* nebo na telefonním čísle 776 470 984. Vítání budou i všichni nenahlašeni. Vloni se akce zúčastnilo více než 50 dobrovolníků i s dětmi. Doufáme, že se i letos sejdem v tak hojném počtu.

Mgr. Lenka Habartová, za komisi pro životní prostředí a podporu turismu

Prosba o pomoc při přípravě výstavy Cyrila Mandela

Galerie výtvarného umění v Hodoníně připravuje ve spolupráci s doc. PhDr. Josefem Malivou výstavu a publikaci o malíři Cyrilu Mandelovi.

Máte-li ve svém majetku autorovy obrazy, kresby, nebo nějakou dokumentaci o jeho životě, fotografie, korespondenci, vzpomínky jeho současníků – Vašich předků atd., prosím, ozvěte se PhDr. Ilo-ně Tunklové, tel. 518 35 10 51, 725 709 994 nebo na e-mail: tunklova@gvuhodonin.cz.

Velmi nám to pomůže při naší snaze přinést veškeré dostupné informace o živo-

tě a díle tohoto talentovaného a neprávem opomíjeného malíře. Těm, kteří nám pomohou zá-půjčkou či konkrétními materiály při přípravě katalogu, předáme při slavnostní vernisáži vý-še uvedenou publikaci.

Jako veřejná institu-ce zaručujeme, že s po-skytnutým materiálem i informacemi bude na-kládáno dle zákonných předpisů a s ohledem na ochranu osobních údajů.

V případě vašeho zájmu nabízíme i možnost odkoupení.

Děkujeme za pomoc a těšíme se na spo-lupráci.

Galerie výtvarného umění v Hodoníně

Prvomájová vlastivědná vycházka „Okolo Paliček“

V pátek 1. května se uskuteční vlasti-vědně botanická vycházka okolo javornic-kého vrchu Paličky za koncentrátem jarní přírody v rozpuku. Sraz na výšlap bude v 9 hodin v Javorníku u starých dřevěných seníků Na láskách. Cesta povede okolo německých baráků nahoru a po severním

úbočí Paliček, známých též pod jménem Výzkum, okolo horního konce sjezdovky ve Filipově až na sám vrchol kopce. Od-tamtud sejdem na kraj Zadních dlůhých luk nad Rybnickým potokem a po loukách a posléze lesními cestami postupně Palič-ky obejdeme a přes lesní hřbítek Skalka

sejdeme k Liščí boudě. S drobnými odbočkami se pak už budeme pomalu vracet Filipovským údolím do Javorníka, s předpokládaným návratem mezi 16. a 17. hodinou. Délka trasy bude necelých 15 km, s převýšením okolo 500 m, ale půjdeme volným tempem se spoustou zastávek.

Zájemci o účast, hlase se předem (nejpozději do 15. dubna, raději ale dříve) na e-mail fajmon@bilekarpaty.cz, protože kapacita výletoexkurze je omezená na 25 účastníků. Do přihlášky pokud možno uvádějte i telefonní kontakt, abych vás mohl operativně informovat v případě odkladu

či zrušení výpravy nebo jiné změny (kvůli počasí, nemoci apod.).

S ohledem na délku trasy i dobu trvání nechtě se přihlášení účastníci na cestu dostatečně zásobí jídlem a vodou. Další doporučené vybavení jsou pevné sportovní či turistické boty, dlouhé kalhoty, mazání proti slunci a nějaký ten širák, případně něco chemického proti klíšťatům (trasa občas povede i volným terénem mimo cesty) nebo alergií. V případě vyložení deštěvého počasí bude výlet odložen nebo zrušen, na což budou přihlášení zájemci upozorněni telefonicky a e-mailem.

Karel Fajmon

75. výročí osvobození

V tomto roce si 8. května v naší vlasti, ale také kupř. ve Francii, Polsku, Norsku i sousedním Slovensku, připomínáme již 75. výročí ukončení největšího světového válečného konfliktu, který započal 1. září 1939, když německá armáda přepadla Polsko. O den později slaví vítězství nad fašistickým Německem obyvatelé Ruska, Kazachstánu, Běloruska, Ukrajiny a některých dalších zemí bývalého Sovětského svazu či Hercegoviny, Bosny anebo Srbska.

V této hrozné válce padlo podle historických údajů 25 milionů vojáků a 47 milionů civilistů, kteří zemřeli během války hladem, nemocemi nebo v důsledku vojenských operací, vyvražďování v koncentračních táborech i jinou násilnou smrtí. Mezi ně patřil kupříkladu i Jaroslav Pešek, Martin Miškeřík, Josef Šup z Velké, anebo biskup Gorazd (Matěj Pavlík) z Hrubé Vrbky a jiní.

Připomeňme si, jak se odvíjely poslední válečné dny spojené s osvobozováním našeho regionu i naší obce. Koncem měsíce března počaly ustupovat z moravsko-slovenské hranice první voje německých pohraničnicků, ba i rodinní příslušníci německé pohraniční stráže kvapem opouštěli obydli, což signalizovalo, že fronta se blíží.

Ve Velké nad Veličkou je už 1. dubna vystřídali němečtí frontovní vojáci, kteří do obce dorazili. Blízkost fronty potvrzovaly i týlové druhosledové jednotky, které tvořili spojaři, sklady, pojiždné dílny nebo pekárny. Tyto jednotky byly umístěny nejen ve Velké, ale i v Lipově či sousední Louce. Obvykle zabíraly školy a dvory, v nichž se vojáci ubytovali. Koncem velikonočního týdne, tedy 6. a 7. dubna, ustala doprava na trati Veselí nad Moravou – Velká nad

OBEC VELKÁ NAD VELIČKOU

75. VÝROČÍ DNE VÍTĚZSTVÍ

Dne 8. května 2020 od 14:00 hodin, pořádá Obec Velká nad Veličkou pietní akt u příležitosti 75. výročí ukončení druhé světové války a DNE VÍTĚZSTVÍ na starém hřbitově ve Velké nad Veličkou u pomníku padlých.

Součástí 75. výročí ukončení druhé světové války a DNE VÍTĚZSTVÍ bude i výstava předmětů vztahujících se k ukončení tohoto celosvětového konfliktu v Evropě a osvobození Velké nad Veličkou, která bude přístupná ve výstavní síni obecního úřadu v době od 14. dubna do 14. května 2020 v pracovní době obecního úřadu, popřípadě po předchozí dohodě na obecním úřadu.

Všichni jste srdečně zváni.

VELKOU NAD VELIČKOU OSVOBODILA
3. HORSKÁ PĚŠÍ DIVIZE 4. ARMÁDNÍHO SBORU
1. RUMUNSKÉ KRÁLOVSKÉ ARMÁDY A JEJÍHO
53. SBORU ZARAŽENÉHO DO 2. UKRAJÍNSKÉHO
FRONTU RUDÉ ARMÁDY.

VÂNĂTORI DE Munte
ARMATA ROMÂNĂ

Veličkou. Rovněž i poštovní úřad přestal fungovat. Lidé si připravovali kryty ve sklepech, mnozí zakopávali cenné věci i potraviny. Obec byla přeplněna německým vojskem připravujícím se na obranu v ústupu. Dělostřelci si vyhledávali a připravovali pozice vhodné k umístění kanónů.

První střet mezi bojujícími vojsky se na Hornácku projevil 7. dubna v lesích nad Novou Lhotou. Od 8. dubna bylo slyšet dunění děl na myjavské straně, kde bojové akce probíhaly v lesích severně od Myjavy a Vrbovců. To se fronta pomalu blížila ke všem hornáckým dědinám. Místní lidé, hlavně však muži a mladí chlapci, byli Němci donucováni podílet se na zákopových pracích ve svých kmenových vsích, při nichž přišli o život kupř. Tomáš Migo-ta ze Suchova nebo Josef Franta z Lipova.

9. dubna dopadly na velický Lán u Javorníka první granáty, jež byly vypálené postupující Rudou armádou po zdolání Polany a obsazení Vrbovců. O den později byl veden dělostřelecký boj o vrch Hradisko nad Javorníkem. Zápas trval tři dny. Dělostřelecká palba měla největší intenzitu vždy ráno a pak večer. Mezi 10. a 11. dubnem byla zlikvidována německá obranná postavení a obec Nová Lhota se tak stala od 11. dubna svědkem bojů mezi rumunskými a německými vojsky.

V tentýž den byla poškozena železniční trať u velického nádraží a taktéž byl německými ustupujícími vojáky zničen i železniční viadukt mezi Loukou a Lipovem.

Za sovětskými údernými vojsky postupovala rumunská armáda. Dne 12. dubna počala rumunská vojska sestupovat z po-

hraničních lesů a postupně dobývala nejbližší hornácké obce. Dne 13. dubna opus-tili střediskovou obec Velkou poslední němečtí financí, vojenské oddíly se stahovaly do severní části obce. V tento den byl bohužel zbloudilou střepinou usmrcen občan Jan Palas, otec tří malých synů.

V sobotu 14. dubna zaútočila rumunská vojska od Filipova údolí a osvobodila Javorník, Velkou nad Veličkou, Kuželov, Malou a Hrubou Vrbku. O den později pak Novou Lhotu a Suchovské Mlýny. Lipov byl osvobozen 16. dubna. Nejdéle se bojovalo o dědiny Louku a Suchov, které se svobody dočkaly až 27. dubna.

V samotné Velké se objevily předvoje Rudé armády, tedy rumunští vojáci, v ran-ních hodinách a po 15. dubnu měli Rumuni již obsazenou celou obec. Větší boje probíhaly na severním okraji Velké, v okolí hřbitova. Odtud se Němci pak stáhli dál na severovýchod, přičemž na svoji obranu zaminovali na četných místech Háj nad Podsedky, pod Dúbravú a ve Smrkové. Zde byl minou usmrcen dělník Jan Zde-něk z čísla 21. Německým ručním granátem byl při manipulaci usmrcen i školák Karel Burian, jedna z posledních obětí okupace a války z naší dědiny.

Velká a Hornácko byly z větší části osvo-bozovány vojsky I. rumunské armády, kte-rá operovala po boku 40. a 53. armády sovětských branných sil. I. rumunské armá-dě velel sborový generál Vasile Atanasiu. Do většiny osvobozovacích akcí byli zapo-jováni vojáci 9. jezdecké divize, již velel brigádní generál Ili Antonescu, která byla součástí 4. armádního sboru. Tomu velel divizní generál Filip Agricola.

Co dodat závěrem. Jen to, že při osvobození Československa padlo přibližně:

- 140 000 vojáků Rudé armády
- 66 495 Rumunů, z nichž je třináct pochováno na zdejším hřbitově
- 11 700 Čechoslováků
- 1 300 Poláků
- 351 Američanů

Na oběti této války, ať civilisty nebo vojáky, nesmíme zapomínat. Rovněž tak nesmíme zapomínat na jakoukoliv totalitu. Je správné, že se tak děje, neboť současná generace si mnohdy cenu vydobyté svobody ani již pomalu neuvědomuje. A proto na tyto padlé, kteří položili životy za naši svobodu a osvobození, stále s vděčností a úctou vzpomínejme.

PhDr. Antonín Mička

Rumunská vzpomínka

Když jsem četl zpravodaj 2019/2 a v něm vzpomínku na rumunské vojáky, padlé při osvobození tohoto kraje a naší obce, po-

těšilo mě, že na ně nezapomínáme. Já jsem si u toho připomněl jednu dávnou cestu autobusem do Bulharska, když jsme v noci chvilku spočinuli na jednom odpočívadle v Rumunsku. Byl tam také jeden starší pán a s ním dvě malé děti. Nevím, jak se dozvěděl, že jsme z Československa, ale najednou k nám s dětmi přišel a velice radostně jim něco vysvětloval. Podával si s námi ruce a bylo na něm vidět, že je velice dojatý. Protože rumunsky neumíme ani slovo, až po delší době jsme pochopili, že to byl voják rumunské armády bojující u nás, a dětem, patrně vnukům vysvětloval, že my jsme z toho státu, o kterém jim vyprávěl a kde bojoval. Všichni, kdo jsme tam byli, dali jsme těm dětem nějaké drobnosti a pak museli nastoupit do autobusu. Už je to asi čtyřicet pět roků, ale stále na to musím myslet. Kdybych ještě někdy v životě jel přes Rumunsko, vzal bych si sebou fotografie z našeho hřbitova na důkaz, že jsme na jejich občany, padlé při našem osvobození, nezapomněli.

František Jandžík

Sběratelka lidových tanců

Zdenka Jelínková

Paní Zdenka Jelínková se narodila 30. 3. 1920 ve Velké nad Veličkou v domě na náměstí, hned vedle domu sběratele Martina Zemana. Její otec byl zaměstnancem finanční správy a na Hornácko se přistěhoval z Valašska. Maminka pocházela z velické rodiny poštovního úředníka. Zdenka měla mladší sestru Bohumilu, provdanou Mahovskou, jejíž syn zajíždí do Velké i v současnosti.

Hornácký folklor byl její neoddělitelnou součástí. Seznamovala se s ním naprosto přirozeně během života – se svými kamarády při dětských hrách, při draní peří a vyšívání s mnohými písněmi, s tradičním zvykoslovím a obřady při prožívání fašanku, hodů či na svatbách. Důležitým životním bodem jí byla organizace Sokol, kterou ve Velké vedla učitelka Anna Klusáková a Vlasta Zemanová. Děti se zde věnovaly nejen tradičnímu sokolskému cvičení, ale i místním tradičním hrám, písním a tancům a hlavně byly vedeny ke vztahu k nim, k uznání jejich hodnot a snaze o je-jich přirozené udržování. V rámci Sokola působila ve Velké i národopisná skupina organizovaná řídícím učitelem Janem Burešem a právě zde se Zdenka učila tancovat a absolvovala své první vystoupení.

V létě 1934 se rodina odstěhovala do Brna za otcovou rodinou, ale Zdenka se do Velké vracela pravidelně po celý svůj život. Roku 1939 odmaturovala na gymnázium v brněnských Husovicích a přihlásila

se ke studiu francouzštiny a tělesné výchovy na Masarykovu univerzitu v Brně, kam ale z důvodů uzavření vysokých škol nenastoupila. Své studium soustředila na Sokol a absolvování cvičitelské školy České obce sokolské v Praze, prostřednictvím něhož si osvojila Tyršovu metodiku zápisu tělesného pohybu, kterou po celý svůj život využívala k zápisu tanců.

O tři roky později složila maturitní zkoušku také na učitelském ústavu v Brně a nastoupila na dva letní měsíce do Kuželova jako vedoucí dětského zemědělského útulku (1942) a po té do měšťanské školy v Lipově (1942–1944) a na Novou Lhotu

(1944–1945). Po skončení války již ke studiu na vysoké škole nenastoupila z finančních důvodů a také v důsledku nedostatku učitelů odešla učit do Ochozu u Brna, Bukovinky, Olbramovic a na Horácko do Třebíče. I přes pedagogické působení v jiných částech republiky byla členkou Slováckého i Valašského krúžku v Brně. Díky svému působení v souboru, který pořádal i sběry nehmotné kultury na Valašsku, byla doporučena již pro odborný výzkum lidových tanců na Valašskokloboucku, a tak se v roce 1950 započala její třicetiletá odborná dráha na Státním ústavu pro lidovou píseň v Brně (dnes Etnologický ústav Akademie věd ČR). Svou sběratelskou činnosti ale nezaměřila pouze na Valašsko a své rodné milované Horňácko. Křížem krážem prochodila Moravu a na stejná místa se i vracela, aby doplnila své dřívější záznamy a porovnávala s novými. Byla jednou z prvních, kdo nezapísal tanec jako něco osamocené v prostoru a čase. Vždy dbala na tzv. „ekologické“ bádání o tanci – na popis prostředí, kde se tančilo, situaci, zkušenosti a stav tanečnicka, doprovodnou hudbu, obutí a vše další, co může tanec a jeho výsledný vzhled ovlivnit. Jako lektorka záměrně a promyšleně oživovala to, co sama sebrala. Vždy dbala na to, aby byl i v umělecké úpravě tradičního materiálu prostor pro improvizaci, kterou zdůrazňovala jako nejdůležitější rys tradičního lidového tance.

Za svůj život napsala přes 500 odborných statí a článků. Zabývala se národopisnými regiony jako celky (Hustopečsko, Břeclavsko, Žďársko, Podřevnicko, Vsacko, Vizovsko), monografiemi jednotlivých tanců (sedlácká, klátková, ověňžok, kula-

ná) či dětským folklorem z Horácka, Valašska, Brněnska a Horňácka. Těmi nejvýraznějšími statěmi o našem regionu jsou zajisté: *Tance z Horňácka I–IV* (Hodonín 1978, 1980, 1985, 1990), *Horňácká sedlácká* (Hodonín 1983); *Dětské hry a říkadla z Horňácka* (Praha 1954); *Lidový tanec na Horňácku* (Několik úvah o nejvýznamnějších druzích a formách). Časopis Slovácko 1999; kapitola *Tanec* v monografii Horňácko. Život a kultura lidu na moravsko-slovenském pomezí v oblasti Bílých Karpat (Brno 1966).

Stála u zrodu Horňáckých slavností a spolupracovala na jejich přípravě nejen jako autorka pořadů od roku 1957 téměř každoročně, ale v letech 1984–1995 byla i předsedkyní jejich programové rady. V roce 1972 založila festival Mladé Horňácko a až do své smrti působila i jako autorka jeho pořadu. Byla porotkyní českých i mezinárodních festivalů a soutěží, autorkou pořadů a pedagogických školení. Spolupracovala s Československou televizí v Brně na přípravě snímků jako *Slovácká suita* (1966), *Horňácká suita* (1973), *Lidé z Javorníka* (1969), *Horňácká svatba* (1971).

Na Horňácku a podííh celé České republiky ji diváci znali také jako vynikající aktivní tanečnici. Nejvíce je spojována s horňáckou starosvětskou, kterou tancovala s Vladimírem Klusákem podle záznamů staré podoby tohoto tance s Alžbětou Čambalovou a Martinem Miškeříkem, tanečníky z Národopisné výstavy československé 1895.

V 90. letech 20. století zaštiťovala na půdě Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici monumentální desetidílný doku-

mentační projekt *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska* s mnoha desítkami záznamů a popisů ještě žijících lidových tanců. Svou celoživotní činností se zařadila k nejdůležitějším osobnostem poválečného folklorního dění v České republice, a to zejména v oblasti lidového tance a dětského folkloru. Výrazně přispěla k udržení

i obnovení lidového tance na Moravě a ve Slezsku a zároveň vtiskla charakter jeho interpretaci v souborovém hnutí.

Zemřela v Brně 5. 10. 2005, ale odkaz její činnosti si připomínají soubory a festivaly po celé republice, stejně jako letošní nedožitá 100. výročí jejího narození.

Magdalena Maňáková

Moje vzpomínky na paní Zdenku Jelínkovou

Seznámila jsem se s ní na dvou jednotřídkách, kde jsem jako mladá učitelka působila a které ona jako velká badatelka a znalkyně lidového tance navštívila.

Na první školu v Malé Vrbce přijela nečekaně v dopoledních hodinách. Sledovala vyučování dětí různého věku od prvního do čtvrtého ročníku a hlavně snaživost starších pomoci těm mladším. Zaujaly ji čisté hlásky při zpěvu, tanečních a hrách. Byly to lidové projevy české, protože ty hornácké jsem ještě sama neznala.

Milovala jsem tuto školu a paní Zdence se tu také velmi líbilo. Po krátkém čase jsem ale dostala příkaz školu opustit a přesunout se do malé jednotřídní školy v Suchovských Mlýnech. Dosavadní ředitel školy Jan Zubatý se odstěhoval do Luhačovic a já školu převzala, protože jsem k tomuto kraji měla vztah. Vždyť jsem se blízko něho v Nové Lhotě narodila.

Budovu školy jsem dostala i s bytem, což bylo pro mě výhodné, protože jsem v ní mohla bydlet i s manželem. Navštívila mě znovu Zdenka Jelínková a to i se svým dru-

hem, malířem Alešem Černým. Děti tu byly velmi pohyblivé, uměly různé hry hlavně s míčem a také hosty hodně zaujaly. Také jsem se seznámila s milými rodinami a paní Zdena mi doporučila snažit se, pokud to půjde, od nich získat různý folklorní materiál. Ona sama chtěla tento kout Hornácka probádat a tak mně požádala o bydlení v době mé víkendové nepřítomnosti a také v době prázdnin.

Její zásluhou a svým krásným vlídným podnětem mě přiblížila k tomu, že jsem si zamilovala náš jedinečný hornácký folklor po celý svůj život. Zúčastňovala jsem se školení a besed učitelek, které tak obětavě organizovala. Také jsem četla její knihy s folklorní tematikou pro děti anebo knihy o ní.

Školy jednotřídní, kde jsem učila, jsou už opuštěné, prázdné, bez dětí. Pro mě však byly velikým obohacením života a dodnes obrovskou vzpomínku i na vynikající ženu, která nezapomínala ani na tyto malé školičky, které jí, tak jako mně, dávaly mnoho krásného, radostného, nezapomenutelného.

Božena Zálešáková

Splněný sen

(Redakce se obrátila na místní cukrářku, aby představila sebe a své zajímavé výrobky. Tady je výsledek.)

Kvalitní zákusek či dort z poctivých surovin nemusí být jen ve velkých městech a vyhlášených restauracích.

Od října 2019 provozuji malou cukrářskou výrobu ve Velké nad Veličkou. Než jsem si však splnila tento sen, trochu jsem cestovala a žila v zahraničí. Nejdříve 5 let ve Španělsku a poté 6 let v Londýně, kde jsem si na jedné střední škole udělala cukrářský kurz. V roce 2016 jsem se vrátila do ČR a věřila jsem, že cukrařinou se budu živit. Začali jsme stavět dům, jehož součástí je dnes moje výroba. Bohužel ani moje praxe ani cukrářský kurz ze zahraničí mně v ČR nebyly uznány, a tak jsem přes Úřad práce úspěšně absolvovala rekvalifikační cukrářský kurz v Brně.

Následovalo budování výroby, což obnáší mimo jiné zajišťo-

vání mnoha dokumentů, povolení, vyjádření, rozhodnutí, od hygieny přes stavební úřad až po hasiče. Vždy jsem však měla štěstí na ochotné a milé lidi na úřadech. Všechna razítka a povolení jsem získala a 10. 10. 2019 jsem oficiálně zahájila svou činnost.

Původně jsem chtěla péct pouze „cupcakes“, což jsou vlastně individuální dortíky v košíčku vhodné pro jakoukoliv oslavu, svatbu nebo rodinné setkání. Na rozdíl od dortu se u cupcakes nemusíte zaobírat krájením, a na stole máte hned několik příchutí. Dají se individuálně zdobit do stylu dané příležitosti, popřípadě jménem oslavence, číslicí, zvířátkem apod. Dnes mám ve stálé nabídce 13 příchutí cupcakes ve dvou velikostech, klasické a mini a samozřejmě dělám i dorty ve třech různých velikostech. Zákazníci mohou vybírat z 8 druhů korpusů a 10 druhů krémů. Nejen na svatby jsem také začala

připravovat dnes velmi populární sladké bary. Jsou to vlastně stoly, na kterých se většinou prezentuje svatební dort a kolem něj jsou další menší zákusky, které si hosté sami berou. V této nabídce mám mimo jiné makronky, cheesecaky, ovocné i karamelové tartaletky, panna cotty, brownie a další. Samostatnou kapitolou je vánoční cukroví, které také pečů a mám radost, že rok co rok je větší a větší zájem. Takzvané suché neboli neplněné druhy si většina žen pečů sama. Já se proto snažím zaměřit větší pozornost na plněné cukroví. To také v mé nabídce převládá.

Za tu krátkou dobu jsem zjistila pár věcí. Podnikání rozhodně není sranda a určitě to není jen o pečení, hodně času strávím komunikací se zákazníky, objednáváním surovin a pomůcek, nákupem v supermarketech, přípravou ozdob na dorty, úklidem apod. Samotné pečení je jen jedna část celého procesu. Těší mě, že zákazníci i tady na vesnici dnes chtějí kvalitu a hlavně něco nového. Suchý korpus, máslový krém a tlustá vrstva potahové hmoty jsou již minulostí. Od začátku, a i v době, kdy jsem

ještě pekla u své maminky v kuchyni pro kamarádky a známé, jsem sázela na kvalitu a čerstvé suroviny. Jedna z mých zásad je co nejvíce si dělat sama, ať už jsou to pasty, omáčky nebo ozdoby. Samozřejmě ne vše se dá vyrobit, ale tam, kde se to dá, raději než náhražku plnou éček a barviv použiji vlastní výrobek. Což je mnohem pracnější, ale ve výsledném dortíku nebo zákusku je to znát. Ráda experimentuji a myslím si, že je potřeba vymýšlet stále něco nového, obměňovat nabídku, zákazníka hýčkat a překvapovat. Sleduji světové cukráře a často se inspiroji, bohužel ne všechny ingredience jsou u nás dostupné, tak o to více musím zapojit svou fantazii a sáhnout po lokálních ingrediencích. Přesně tak vznikl například perníkový cupcake plněný trnkovými povidly s medovým krémem. Jsem neúnavná a tvrdohlavá, pokud se mi něco nedaří, jsem schopna strávit celé dny, někdy i noci, zkoušením a vylepšováním receptu či postupu, dokud nedosáhnou úspěchu.

Díky mojí tetě mám možnost pořádat čas od času ochutnávkové akce s posezením v její kavárničce U Kotášků, které mě nesmírně baví, a zároveň jsou pro mě příjemnou změnou a příležitostí pozdravit se se zákazníky.

Z mé vášně se stala moje práce. Práce, kterou miluju a dělám s láskou. Práce, kterou bych nemohla dělat bez zájmu Vás zákazníků, a za to Vám chci poděkovat. Velké díky patří i mojí mamince, která je moje prodloužená ruka, a mému muži, který mě podporuje i kritizuje a občas mi otvírá oči.

Kristýna Kohútová

Pozn. redakce: autorku najdete na facebooku (Od Kristýny) i na instagramu (@odkristyny)

Není plicník jako plicník

Kdo občas chodí sbírat léčivé byliny, nepochybně zná plicník lékařský, využívaný v lidovém léčitelství při zánětech průdušek a k hojení sliznic dýchacích cest i trávicího ústrojí. Možná to ale není vždy přímo plicník lékařský, co si náš bylinkář do čaje nasuší. S plicníkem lékařským to totiž není tak jednoduché – v blízkém okolí Velké je mnohem běžnější jeho rodné dvojče, plicník tmavý. Není třeba se tím ale znepokojovat, protože jejich farmaceutické účinky jsou považovány za rovnocenné. Nejnápadnějším rozdílem mezi nimi je skvrnitost listů. Oba druhy mají listy dosti sytě až tmavě zelené, ale pravý plicník lékařský je na listech podobán kontrastními, oproti ostatní ploše listu poměrně ostře ohraničenými bělavými skvrnami.

Plicník měkký

Plicník úzkolistý

Plicník tmavý tyto skvrny nemá buď vůbec, nebo je má málo zřetelné, jen o něco světleji zelené než zbytek listu. Právě neskvřnité, téměř rovnoměrně tmavé listy daly plicníku tmavému jeho jméno. Oproti tomu bílé skvrny na listech jeho slavnějšího bratra, které kdysi lidem připomínaly bílé skvrny na nemocných plicích, daly jméno celému rodu plicník, a to i jméno vědecké – *Pulmonaria* (neboť plíce se latinsky řeknou *pulmo*). Plicník lékařský je vlastně o něco vzácnější nejen na Velicku, ale i v celé České republice, přičemž zatím ani botanikům není zcela jasné, jaké přírodní podmínky mu vyhovují a jaké mu vadí a proč v některých oblastech chybí, třebaže jinde

může být i docela běžný. U Velké jej najdeme spíše až nahore v lesích Háje, zatímco v remízcích na Podhájí a v bližším okolí obce převažuje plicník tmavý.

Oba předchozí druhy najdete téměř výhradně v lese, osluněným místům se většinou vyhýbají. Světlá až polostinná stanoviště ale s oblibou vyhledává další druh plicníku, na který v okolí Velké narážíte snad na každé květnaté louce, obvykle v blízkosti křovin nebo osamocených stromů. Jmenuje se plicník měkký a opět docela přiléhavě, protože je celý hustě oděný krátkými měkkými chlupy, jež způsobují, že jeho listy při pohazení připomínají samet. Na rozdíl od předchozích dvou se ale pro bylinkářské využití nehodí – nemá léčivé účinky. Celorepublikově je o poznání vzácnější, vázaný jen na jižní Moravu, i když u Velké si v početnosti s oběma lesními plicníky nijak nezádá. Podobně jako ony má květy zbarveny různými odstíny modré a fialové barvy. Spolehlivě jej od nich odlišíte podle tvaru velkých přízemních listů. Plicníku lékařskému a tmavému tyto listy dole končí náhlým zaškrcením se srdčité nabraným výkrojkem, pod kterým se rychle zužují do poměrně dlouhé listové stopky. Přízemní listy plicníku měkkého se dole zužují vždy bez srdčitého vykrojení a většinou pozvolna, takže se na nich často nedá odlišit, kde končí vlastní list a začíná listová stopka, která bývá jen krátká.

Do kytice našich planých plicníků zbývá ještě jeden, a to ten nejvzácnější, plicník úzkolistý. Ve velickém katastru v sou-

časnosti není znám, ale spatřit jej můžeme už v nedalekém okolí, například na Hájové u Lipova, na Podhradských loukách u Suchova nebo na Vojšických loukách u Hrubé Vrbky. Podobá se nejvíce plicníku měkkému, jak tím, že není léčivý a že ho najdeme hlavně na loukách, tak tvarem přízemních listů. Avšak, jak jeho jméno napovídá, má listy nápadně úzké, nejužší ze všech našich plicníků. Navíc je na omak spíše draslavý, ne tak příjemně měkký. Také je na první pohled poznatelný podle barvy květů. Všechny naše plicníky (i jejich další příbuzní jako například kostival lékařský) mění barvu každého květu v průběhu rozkvétání. Ale zatímco u ostatních tří našich plicníků jsou plně rozvinuté květy obvykle světle či tmavě fialové, nebo alespoň modrofialové, u plicníku úzkolistého jsou zbarveny jasně modře až azurově, bez fialových tónů. Ne náhodou zní jeho starší vědecké jméno *Pulmonaria azurea*. Mimo Bílé Karpaty má dnes v České republice už jen několik málo dalších nalezišť a svou vzácností i půvabem tak patří ke klenotům a rodinnému stříbru bělokarpatských luk.

Když se tedy od konce března do začátku května vydáte do přírody nebo i jen půjdete poza humna či pěšinou okolo Veličky, nezapomeňte si všimat nejen různomodrých a pestrofialových květů plicníků, ale i jejich přízemních listů, a třeba se vám během jara podaří potkat všechny čtyři tyto krásné brachy.

Karel Fajmon

Na obálce zpravodaje: plicník lékařský, foto Radomír Jirsák, www.jirsaphoto.cz

Jedovaté majky – obávat se jich nebo je chránit?

Majkovití – Meloidae je nepočtená čeleď brouků, která má v ČR 38 druhů. Majky všeobecně jsou jedovaté. Terpenoidní jed kantharidin způsobuje při dotyku dermatitidu, která se projevuje bolestivými hnisavými puchýři. Jed produkují samci, kteří jej při páření předávají samicím a ty pak následně vajíčkům.

Nejznámějším zástupcem čeledi je dozajista Puchýřník lékařský (*Lytta vesicatoria*). Široké veřejnosti je známý jako španělská muška. Prášek ze sušených brouků se hojně používal ve středověku po celé Evropě. Lékaři jej používali jako lék na revmatismus, vzteklinu nebo k zastavení těhotenství. Stárnoucím kavalírům napomáhal prášek ze španělských mušek k potenci a např. markýz de Sade jej s velkým úspěchem používal při sexuálních hrátkách. Podáván ve větším množství se také používal obzvláště ve vyšších společenských vrstvách, jako pomocník v řešení mocenských problémů, např. v rodině Medicejských (1260–1743).

Ve Velké nad Veličkou a okolí se můžete v jarních měsících potkat s velkými modrými nebo modročernými brouky, kteří se pasou na mladé trávě nebo čile běží po polní cestě. Nejpravděpodobněji narazíte

na hojnější *Meloe violaceus* nebo *Meloe proscarabaeus*. Jedná se jako u všech majkovitých o bezbranné býložravce, kteří se při pocitu ohrožení brání vyloučením oranžových kapiček jedu kantharidinu z kloubních jamek na nohou, po stranách štítu a úst.

Pokud brouka uchopíte, kapičky jedu vám ulpí na prstech nebo dlani kde po zaschnutí zanechají film, který se po chvilce odrolí nebo setře. Vnitřní užití jedu a následná otrava je velmi nepravděpodobná a náhodná. Brouci jsou neškodní a díky složitému vývoji i poměrně vzácní. V Červené knize chráněných a ohrožených druhů se vyskytují na předních místech, takže je raději obejděte, majky to jistě ocení.

Jan Habarta

Rajčata – organické pěstování

Mám moc ráda rajčata. Jsou ze všech plodin nejvíce variabilní. Mohou mít spoustu tvarů, některá se podobají třešním, jiná připomínají švestky, existují rajčata podobná paprikám a já mám slabost pro velké masité plody tvaru srdce. Také barevná škála je nesmírně bohatá, od bílé, zelené, žluté, oranžové přes červenou, vínovou, hnědou až po modrou a dokonce fialovou. Ani chuť není nijak fádni, tu mohou rajča-

ta mít ovocnou, sladkou, jemně slanou a také pikantní. Neobsahují vůbec žádné tuky, takže jsou potravinou dietní a díky obsahu lykopenu také velice zdraví prospěšnou.

Každým rokem se na naší nevelké zahradě snaží dozrát kolem stovky různých odrůd. Mám po celém světě spoustu stejně postižených kamarádů, takže o semínka různých i exotických druhů nemám nouzi. Většinu semen objednávám ovšem z Ruska, jejich odrůdy bývají šlechtěny pro nepříznivé podmínky, jsou nesmírně odolné vůči chladu a různým chorobám, vydrží opravdu všechno.

Vše na naší zahradě se snažíme pěstovat v bio režimu. Rostliny s nadšením přijaly

moje rozhodnutí pěstovat zeleninu a ovoce pouze organickým způsobem, tedy bez používání minerálních hnojiv pro výživu a pouze biologických prostředků pro ochranu. Je jistě mnohem jednodušší a hlavně pohodlnější koupit pytlík Cereritu nebo krabičku Kristalonu či namíchat nějaký doporučený chemický koktejl na případné škůdce, choroby či nedostatky ve výživě. V současné ukrutně uspěchané době je to věc zcela pochopitelná, ale já mám ráda výzvy. Ten úžasný pocit, kdy se courám po zahradě boso a jsem si jistá, že nedostanu žádnou vyrážku ale maximálně žihadlo od bohužel přehlédnuté včely, kdy si mohu bez důkladného omývání pitnou vodou utřhnout cokoli, na co mám právě chuť, kdy se mi na zahradu vrací nádherní motýli a spousta jiného hmyzu, kdy vidím spokojené žáby, ještěrky, užovky, ježky a mnoho dalších živočichů, je prostě k nezaplacení.

S naprosto čistým svědomím pak mohu rozdávat svoje produkty kamarádkám s malými dětmi a zásobovat rodinu.

Inspirovala jsem se přírodou a snažím se vůbec nehnojit, ale pouze živit užitečné

organismy, které mi svoji činností vytvoří ideální a krásně výživnou biomasu. V přírodě stromy na podzim shodí listí a různí mikrobi, bakterie, houby, dešťovky a červi listí zpracují a způsobují tím úrodnost půdy blízko kořenů. Rostliny si samy z půdy vyberou, co je důležité pro jejich růst, kvetení a tvorbu plodů. Když strom zahyne, stane se on potravou a tím veškerá biomasa zůstane tam, kde vyrostla. Na našich zahoncích tomu tak není. Úrodu sklídíme, plevely dáme do kompostu a nať většinou spálíme – mají příznaky rozličných chorob. Záhony navíc zryjeme a taky dezinfikujeme. Já být užitečná bakterie, larva nebo žížala, tak rychle mizím jinam, tam kde jsou lepší podmínky.

Řídím se tedy heslem: *Dej tolik, kolik jsi vzal!* Organickou hmotu vracím formou mulčování a to posečenou trávou. Aby tráva na řádcích jen neležela, ale pracovala, je třeba vytvořit podmínky pro ty organismy, které nám půdu pomáhají zúrodnit. Těm moc nechutná dlouhá a suchá tráva a trvá mnohem déle, než ji zpracují. Mně by suché brambory k obědu taky nepotěšily. Ideální je tráva od sekačky a je úplně jedno, jestli jsme sekli kopřivy nebo pampelišky. Čím drobněji nasekaná tráva, tím lépe. Při zalé-

vání lijeme vodu na trávu, nikoli ke kořenům rostlin, aby docházelo k fermentaci. Horkou trávu organismy snědí rychleji a rostlina si pak sama vybere, jaké živiny právě potřebuje.

Pro výživu a ochranu rajčat používám prostředky běžně dostupné v domácnosti. Výluh z cibulových slupek výrazně zlepšuje chuť plodů a zvyšuje množství vitamínů, roztok z banánových slupek je ideálním pomocníkem v boji proti houbovým chorobám a některým škůdcům, dokonale je rovněž kurkuma a chitosan získaný z chorošů, který slouží k posílení fytoimunity rostlin. Jako prevenci proti výskytu plísňě bramborové je vhodné použít postřik syrovátkou.

Moje rajčata bývají zdravá, chutnají skvěle a produkce bývá vždy vysoká. Není problém sklídit z jedné rostliny více než 10 kg kvalitních plodů.

Ideální termín pro výsev rajčat je 15. březen. Je nejvyšší čas namíchat nějakou zeminu nebo zakoupit výsevní substrát a pojdme na to!

RNDr. Jana Podloucká

Více informací najdete na www.tetajana.cz

Klub turistů ve Velké nad Veličkou

Klub turistů přeje všem milovníkům přírody vše dobré v letošním roce 2020!

A kam letos vyrážíme?

PRO MILOVNÍKY MOŘE S POZNÁVÁNÍM NOVÝCH MÍST MÁME SARDINII

Pobyty u moře připravujeme v posledních letech letecky. Vždy hledáme destinaci s výhodnou polohou pro cestování za krásami dané země. A každé ráno začínáme cvičením jógy na pláži!

Letos pořádáme na přelomu července a srpna dvanáctidenní letecký zájezd do destinace Marina di Sorso, která je situována na severním pobřeží druhého největšího italského ostrova Sardinie. Letovisko se rozkládá v zálivu Golfo dell'Asinara, na který se odtud naskýtá krásný výhled.

V okolí se rozprostírá nádherná nedotčená příroda a pobřeží je lemováno dlouhými písčitymi plážemi s tmavým pískem. Pláž je oceněná Modrou vlajkou. Letovisko je ideální pro podnikání výletů do dalších zajímavých míst této části ostrova. Asi 15 km odtud se nachází významný historický přístav Porto Torres, nedaleko leží také město Sassari se zachovalými historickými památkami. Je zde spousta dalších možností poznávání přírodního i kulturního bohatství Sardinie. A samozřejmě chceme také podniknout výlet lodí na francouzský ostrov Korsika.

Sardinie je celkově považována za ostrov s nejkrásnějšími plážemi v Evropě. Sardinie je druhý největší italský ostrov, který se nachází západně od Apeninského poloostrova a jižně od Korsiky.

Na zájezd k moři se přihlašuje na podzim, později je nutno zjistit, zda je ještě volné místo v hotelu i v letadle. Letos nás jede 26 na delší pobyt a 2 účastníci jedou na kratší osmidenní pobyt.

PRO VŠECHNY PŘÍZNIVCE VYSOKOHORSKÉ TURISTIKY JSOU TADY OPĚT TATRY

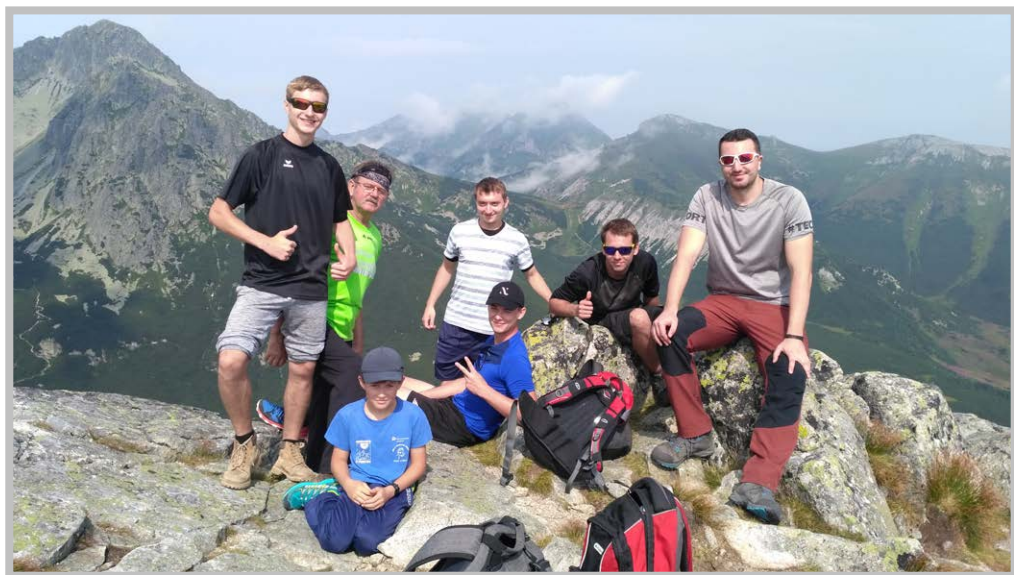
Na srpnový termín letošního roku **17.–22. srpna (pondělí až sobota)** jsme připravili autobusový turistický zájezd do Vysokých Tater, které se za ta léta staly naší srdeční záležitostí. Autobus je nám k dispozici po celou dobu pobytu v Tatrách.

Co nás bude v Tatrách čekat? Především to, co se nám nepodařilo uskutečnit v loňském roce. Tak třeba **výstup na jednu z dominant Vysokých Tater, na Kriváň**, který nám kvůli počasí nevyšel. Chceme uskutečnit také **výstup na**

Lomnický štít s horským vůdcem. Kromě jiného bychom rádi zavítali po čase opět **do Pienin – plavbou na pltích po Dunajci z Červeného Kláštoru**, nebo **pěšky po turistickém chodníku při Dunajci**, kde nás budou provázet nádherné přírodní scenérie provoněné kvetoucími bylinami. A také se podíváme do **Bielanských Tater** či si vychutnáme **výstup na Rysy**. Uprostřed pobytu si vždy dopřejeme relaxaci v termálním koupališti Vrbov. Kdo má ale jiné plány, nebudeme mu bránit. Spokojenost všech je na prvním místě!

A cestou do Tater zavítáme do **Vlkolínce**, vesničky zapadlé v klínu Velké Fatry, která je slovenským unikátem na seznamu UNESCO. A samozřejmě je zastávka na Krajince na občerstvení a nákup sýrů. Na zpáteční cestě se chceme zastavit **v kysucké podhorské obci Stará Bystrica**, která se pyšní **nejpřesnějším nád-**

herným dřevěným orlojem na světě a rovněž chceme udělat zastávku v **kysuckém skanzenu lidové architektury ve Vychylovce**, který nabízí kromě prohlídky malebných dřevěnic také **projížděku úzkorozchodnou železnicí, jejíž konstrukční řešení je unikátní v celé Evropě!**

Myslím, že plánů máme hodně, a že už nyní se těšíme na krásné zážitky, umocněné horňáckým zpěvem, dobrou partou a hlavně dobrou náladou. **Tak vzhůru do Tater!**

Přihlášky spolu se zálohou jsme přijímali do konce předcházejícího roku, po Novém roce už jen doplňujeme neobsazená místa. Přihlášených je 57 lidí (někteří zájemci, především rodiny s malými dětmi, využívají vlastní dopravu autem). Nyní máme ještě posledních 7 volných míst v autobuse.

*Darina Sečkařová,
dseckarova@seznam.cz, 777 728 712*

*Těší se na Vás
Klub turistů Velká nad Veličkou*

Katova hruška

Byla to planá, pěkně košatá hruška, pod kterou se před deštěm schovaly i dvě fůry sena. Hruška stála na vyvýšeném místě na sever od Velké, a tam kat vykonával své dílo. Tolik říká pověst v knize *Za oknem světlo* od Aleny Bartoškové.

Zajímalo nás, ve kterém místě tato hruška byla. Hledali jsme v terénu i v evidenčních mapách a našli jsme v lokalitě „Duhé pole“ u bývalé skládky odpadu malou parcelu pojmenovanou „U katovy hrušky“. K naší radosti jsme zjistili, že tato parcela

je v majetku naší obce, a tak se souhlasem bývalého starosty Jiřího Pšurného jsme pozemek vyčistili a dne 3. listopadu 2017 jsme tam vysadili pět hrušní. Pro uchování genofondu jsme vybrali ze starých odrůd vhodných pro naši oblast tyto hrušně: „Škaredka“, „Oharkula“, „Avranžská“, „Krvavka“ a „Majdalénka“. Těší nás, že se všechny hrušně „ujaly“, pečlivě se o ně staráme a máme radost také z toho, že jsme oživilí vzpomínku na dávnou pověst.

Tato výsadba navazuje na projekt z roku 1991, kdy byl ve Velké v lokalitě „Zahrady pod Hájem“ založen tzv. genofondový sad, do kterého byly soustředěny staré a místní odrůdy ovocných dřevin, hlavně z oblasti Hornácka, z části i z Kopanic a Valašska. Celkem je zde vysázeno 550 ovocných stromů. Jabloní kolem 40 odrůd, např. „Vináre“, „Panenské“, „Jadernička“, „Kožuchy“, „Barynáč“, „Kočíci hlavy“. Hrušní asi 40 odrůd, např. „Špinka“, „So-

„Oharkula“ – jedna z nejvzácnějších odrůd hrušek, která doposud byla objevena jenom ve Velké

lanka“, „Hájenka“, „Žitňačka“. Modré ovoce 25 kultivarů, např. „Durancie“, „Švestičky“, „Kolomaznice“, „Sračky“, „Štolcova“.

Pokud jsme naší aktivitou někoho zaujali natolik, že se rozhodne na své zahradě nebo jiném pozemku zasadit nebo naštěpovat staré ovocné odrůdy, může se obrátit na pana Tomčalu, který každému rád poradí.

Spolek Katova hruška

„Batérečky na lavečky“

Slavnostní vyhlášení soutěže proběhlo 28. 11. 2019 v 16 hodin v Brně s těmito stupni vítězů:

- 1. místo – Hustopeče**
- 2. místo – Velká nad Veličkou**
- 3. místo – Břeclav**

Druhé místo z celkového počtu 21 přihlášených měst a obcí nás velmi potěšilo a zároveň i překvapilo. Teď už jen doufat, že lavičky nám všem budou dlouhou dobu přinášet pěkné a příjemné posezení.

*Za komisi pro ŽP a rozvoj turismu:
Andrea Berglová a Jana Lipárová*

Ministr Brabec: Jsem také proti těžbě, ale řídím se zákony

(pozn. redakce – dopis navazuje na příspěvek v předchozím čísle zpravodaje „Ještě Vám teče voda z vodovodu?“)

V posledních týdnech se opět objevilo mnoho nepřesných a v některých případech zjevně politicky motivovaných reakcí na projekt těžby šterkopísku u Uherského Ostrohu. Ve skutečnosti jde o totální nepochopení, nebo hůře, o zneužití procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA), který (nejen) posuzování těžby u Uherského Ostrohu provází. Bohužel, i někteří politici, kteří by měli zákony ctít a podstatu procesu EIA chápat, mýty nejen že nepopírají, ale naopak je populisticky přizívají.

Tak především, v procesu EIA nehraje a ani nesmí hrát roli politika. Je to totiž správní řízení založené na expertních podkladech. Nemůže zde rozhodovat počet souhlasných či nesouhlasných petic, ale

stanoviska autorizovaných odborníků a přijatelnost dopadů na životní prostředí. Je to proces, který má zákonem stanovená pravidla a úředníci ministerstva životního prostředí je samozřejmě musí ctít. Svým úředníkům ohýbat ruku nikdy nebudu, jsou odpovědní za svá rozhodnutí, která podepisují, a to i v případě soudního sporu.

Pro mne osobně je boj se suchem absolutní prioritou. Byl jsem prvním ministrem, který již od svého vstupu na MŽP v roce 2014 začal připravovat strategie a legislativu a taky podpořil realizaci tisíce konkrétních projektů na zadržení vody v krajině. Pokud tedy jde opravdu o vodu, mohu všechny ujistit, že bych dal vždy přednost jí před jakýmkoliv záměrem, když by k tomu byly zákonné nebo věcné důvody.

Kdybychom se odborným stanoviskem EIA nemuseli řídit, bylo by to zdánlivě jednodušší. Pro životní prostředí by to ale

mělo vážné následky. Právě na politice a veřejném mínění nezávislý proces EIA, jehož pravidla vycházejí z evropské legislativy, nám zajišťuje, že nám tu jako houby po dešti nerostou nebezpečné zdraví ohrožující záměry. Proces EIA není totiž o chtění, ale je posouzením vlivu projektu na životní prostředí, ve kterém rozhodují odborné argumenty a posudky. Pokud je záměr přijatelný, není možné mu v procesu EIA dát stopku. A žádné odborné podklady, které MŽP v procesu EIA do roku 2015 obdrželo, neprokázaly ohrožení jímacího území zdroje pitné vody.

Těžba šterkopísku v České republice je běžná a pro životní prostředí, ani pro vodu, není v zásadě nebezpečná. Kolem Uherského Ostrohu jsou s ní letité zkušenosti, šterkopisek se zde těží desítky let. Na základě těchto zkušeností je možné modelovat směr toku podzemních vod, je možné popsat i situace, kdy zdroj pitné vody je od těžby jen několik stovek metrů. Na jiných lokalitách v ČR je jímací území zdroje pitné vody od těžby dokonce blíže než v případě Uherského Ostrohu a nikdy nedošlo k problémům, či dokonce k přímému ohrožení zdroje pitné vody. Ostatně úředníci Zlínského kraje před několika týdny bez jakýchkoliv námitek regionálních politiků či veřejnosti odsouhlasili záměr další těžby šterkopísku u Polešovic, jen několik kilometrů od Uherského Ostrohu. Těžba u Polešovic bude probíhat stejným způsobem jako těžba u Ostrohu a v její bezprostřední blízkosti se nachází zdroj pitné vody pro tisíce obyvatel. Sám se ptám, jak je možné, že těžba u Uherského Ostrohu představuje pro některé politiky problém a těžba jen několik kilometrů dál, dokonce s vyšším množstvím vytěženého šterku, pro ně pro-

blém není? Těžba u Polešovic dokonce ani nebyla posuzována v rámci velkého procesu EIA, ale byla bez námitek uzavřena již v tzv. zjišťovacím řízení, tedy v jakémsi méně detailním řízení.

Nejsem si jist, zda občané vědí, že klíč k povolení těžby leží především na městu Uherský Ostroh. To vlastnilo pozemky, na kterých je plánováno těžit. Pokud město předmětné pozemky neprodá, k těžbě nikdy nemůže na základě horního zákona dojít. Bohužel, v minulosti již obec část svých pozemků těžaři prodala a teď protestuje, že tam chce těžit.

Závěrem chci zdůraznit, že stanovisko EIA není povolením těžby. K tomu je ještě daleko a bude o něm rozhodovat báňský úřad. Ten má kompetence posoudit veškeré skutečnosti, včetně těch nových, které se v průběhu celého povoloovacího procesu objeví. Musí znovu a nezávisle vypořádat odborné připomínky a případné nové skutečnosti, které v průběhu řízení vyvstanou po ukončení procesu EIA. Tento postup je závazný, judikovaný nedávno Nejvyšším správním soudem.

Ministerstvo životního prostředí samozřejmě poslalo Báňskému úřadu všechny podklady, které v této záležitosti má k dispozici, včetně těch, které jsme získali až po vydání stanoviska EIA. Upozornili jsme Báňský úřad také na nové skutečnosti, kterými by se měl úřad nejenom s ohledem na změnu klimatu i přetrvávající sucho zabývat. Očekávám tedy, že Báňský úřad v tomto duchu posoudí všechny podklady, které mu byly všemi účastníky řízení doručeny, a učiní samostatné a nezávislé rozhodnutí.

*ministr životního prostředí
Richard Brabec*

Byly časy, byly

– vzpomínání na mizející velické rody 3. část

*Byly časy byly,
ale sa minúly,
po malučkěj chvíli
mineme sa aj my.*

*A keď sa mineme,
mine sa krajina,
jako by odpadieť
vršek z rozmarýna.*

*Keď sa my mineme,
mine sa celý svet,
jako by odpadieť
z červenej rúže květ.*

Rod Hudečků

Synové a vnuk Kateřiny

Hudečkové (Jaroš a Jan – pokračování)

Přestože nebyl život vesničanů na rozhraní 19. a 20. století lehký, dovedli rodičové Hudečkovi zabezpečit všem synům středoškolské, ba třem i vysokoškolské vzdělání. Na pedagogickou dráhu se vydal nejstarší **Jaroš (1885–1937)**, který studoval na strážnickém a brněnském gymnáziu a pak filozofii na UK v Praze, ale když se rozhodl finančně přispívat na výchovu svých mladších sourozenců, studia zanechal a odešel učit. Působil na obecných i měšťanských školách v Lužicích, Lanžhotě i Poštorné. Po návratu z čs. legií ve Francii sloužil v hodnosti poručíka na Ministerstvu obrany, za vpádu Maďarů pak na Slovensku. Od roku 1924 až do své smrti řediteloval na měšťanské škole v Blatnici pod sv. Antonínkem. Jako dobrý kantor i literárně tvořil. Napsal román *Katerinka* (poděkování mu do díla vepsal sám T. G. Masaryk), jehož děj je situován na zapadlou slováckou dědinu na přelomu 19. a 20. století. Mezi jeho další díla řadíme drama *Za srdcem* (původní název *Paní lajtnantka*), anebo kupř. loutkovou hru *Princezna Mordulína aneb Kamenné srdce pa-*

nenské. Publikoval také množství článků a povídek čerpajících z prostředí slováckých vesnic. Působil též jako ochotnický herec i režisér, spolupracoval i s rozhlasem a filmaři. Mimo práci pro školství věnoval Jaroš Hudeček hodně úsilí národopisu, ať již jako zpěvák a muzikant, ale rovněž jako organizátor národopisných programů, kupř. Moravského roku v Brně (1914) a dvou ročníků Slováckého roku (1921 a 1922) v Kyjově, které řídil. V místech svého působení byl znám jako sokolský činovník i dobrý herec a režisér ochotnického divadla. Nebýt jeho úmrtí v dvaapadesáti letech (Uherské Hradiště, 17. 12. 1937), jistě by jeho aktivity literární, národopisné i rozhlasové byly daleko výraznější.

Syn Jan (1886–1960). Jan spolu s bratrem Jarošem pobýval s rodiči v roce 1895 na pražské výstavě, což jej nasměrovalo k folklorním aktivitám. Od svých 17 let hrál on i Jaroš druhý prim ve studentské muzice Vladimíra Klusáka st. ve Velké a to až do 50. let minulého století. S touto muzikou zajižďel kupř. k Uprkům do Hroznové Lhoty i Kněždubu, do Slovácké budy v Luhačovicích a k Blahům do Skalice. Zde se uplatňoval nejen jako muzikant, ale i zpěvák a tanečník. On má také nemalou

zásluhu na uchování tance *do skoku*, který zanikl před rokem 1905. Díky němu se dnes tanec na Horňácku využívá.

Jan Hudeček, absolvent Rolnické a vinařské školy ve Bzenci, pracoval nějaký čas na velkostatech na Moravě a ruském Polsku (Konary, gubernie Kielecká). Po vojenské službě (1909) hospodařil do roku 1914 s matkou ve Velké. Hned na začátku 1. světové války se dostal na frontu a brzy do zajetí v Rusku. Sloužil u hraběte Bobrinského v Tulské gubernii. Zde utrpěl těžký otřes mozku (s trvalými následky), když na nádvoří, kde si hrály hraběcí děti, skočil před splašené koně a ti ho vrhli na zeď. Ze zajetí jej odvezl bratr Jura, velitel jednotky československých legií v Rusku, v nichž pak bojoval. Za šestiletého působení v Rusku se naučil plynule rusky. Do vlasti se 15. června 1920 vrátil lodí Amerikou s bratrem Jurou přes Hongkong, Singapur, Ceylon, Suez a Terst.

Po válce působil jako úředník ve Velké a jako jediný ze šesti synů tu pobýval s maminkou až do jejího skonu (1927). Neoženil se, zůstal svobodným mládencem. Od návratu domů byl členem Sokola, kde se stal režisérem sokolských divadelních představení. Mimo to dál rozvíjel národopisnou činnost ve Velké a po celém Horňácku. Zemřel 28. 12. 1960 v Kostelci nad Černými lesy v okrese Kolín.

Nejvyšší postavení si vydobyl syn **ing. Jura (1888–1979)**, který studoval na reálném gymnáziu v Hodoníně a Telči, kam ho vzal k sobě strýc Jan Hudeček. Díky přirozenému intelektu a dobré paměti si jako středoškolský student přilepšoval kondicemi.

V roce 1914 ukončil studia strojíního inženýrství na ČVUT v Praze. Světová válka jej zavála do čs. legií v Rusku, odkud se jako kapitán vrátil do ČSR. Pokřtěn boji čs. legií, začal po návratu v roce 1920 plnit důstojnické povinnosti v nově se tvořící čs. armádě. Již od roku 1924 velí v hodnosti majora a poté podplukovníka dělostřeleckému pluku v Lučenci, v roce 1927 přichází do Prahy, aby zde vyučoval na velitelské škole i na Vysoké válečné škole a zároveň sloužil na Ministerstvu obrany. Do velitelských funkcí se vrací v roce 1932 a stává se v hodnosti brigádního generála velitelem dělostřelecké brigády v Olomouci, od roku 1935 velitelem divize v Brně, o rok později zástupcem velitele a potom velitelem armádního sboru v Trenčíně, kde byl povýšen do hodnosti divizního generála. Od roku 1945 do roku 1948 zastával funkci velitele dělostřelectva čs. armády v generálním štábu v Praze. Nutno též připomenout, že se za 2. světové války zapojil do domácího odboje, za což byl vězněn. Bohužel po únorovém převratu byl předčasně penzionován, zbaven hodnosti, ba i důchodu. Teprve v roce 1991 byl plně rehabilitován.

Mimo profesní povinnosti věnoval spoustu času generál Hudeček lidovým písním a zvykům rodného kraje, z něhož vzešel, a do kterého se neustále vracel. Nejnadanější z Hudečků rozvíjel a uchovával se svými sourozenci odkaz svých předků. Byl nejvýraznějším zpěvákem (tenor), znal přes tisíc písní a dovedl je zazpívat s obzvláště citovým přednesem, jenž zdědil po své mamince Kateřině. Sedláckou dovedl zatancovat s použitím bohatých a působivých figur. Odzemek uměl tak dobře, že jej dokonce s kamarádem Frantou Úpr-

kou za doby pražských studií učil tancovat v Národním divadle Eduarda Vojana, prvního představitele Mahenova Jánošíka. Jeho zpěvacká, taneční a organizační aktivity byla ceněna v Akademickém odboru Československé jednoty v Praze, což byl předchůdce současného Slovákého krúžku. Tu v období let 1908–1914 zastával funkci stárka a místostarosty. V záslužné práci pokračoval i v letech 1958–1979, když pracoval ve výboru pražského Slovákého krúžku a přednášel o Hornácku a o písních. Během 2. světové války pracoval i v brněnském Slovákém krúžku. Zde od něho zapsal řadu písní J. Poláček, které

vyšly v jeho sbírkách Slováké písničky. Už v roce 1915 nazpíval J. Černíkovi sto písní, které autor později otiskl ve sbírce Po našem. O jeho nesmírném duchu, talentu, inteligenci a umění interpretovat lidové písně v původním stylu přináší svědectví fakt, že ještě v letech 1969–1973, tedy kdy měl přes osmdesát let, nazpíval na kazety téměř 1 000 písní a zapsal jejich texty. Uveřejňoval články zachycující Slovácko a jeho události. Z jeho pozůstalosti se zachovalo též sedm rukopisů a obsáhlé celoživotní Vzpomínky. Zemřel v jednadevadesáti letech mezi svými pražskými blízkými dne 13. 10. 1979.

PhDr. Antoš Mička a Mgr. Petr Mička

KASKO ze Slavkova na Pražském hradě

Společnost KASKO spol. s.r.o. z nedalekého Slavkova byla založena již v roce 1992 a je významným zaměstnavatelem ve Zlínském kraji. Její zaměstnanci však nejsou jen ze Zlínského kraje, ale vzhledem k umístění sídla firmy sahají i do kraje Jihomoravského, kde nemalá část pochází přímo z obce Velká nad Veličkou. Mimo jiné Velká nad Veličkou je také mou rodnou vsí a je zde stále určitá vazba.

Dne 26. listopadu 2019 proběhlo slavnostní udílení prestižních ocenění v programech Národních cen kvality, které se konalo ve Španělském sále Pražského hradu. Tento program je pod taktovkou Ministerstva průmyslu a obchodu ve spolupráci s Radou kvality ČR.

V České republice se udílení Národních cen kvality stává každoročně vyvrcholením podzimních akcí v rámci listopadu – Měsíce kvality. Záštitu nad slavnostním oceňováním převzal ministr průmyslu a obchodu pan Havlíček.

Prestiž **Národních cen kvality** vyplývá z komplexnosti jejich hodnocení. Posuzují firmu jako celek ze všech možných pohledů a umožňují objektivně porovnat společnosti různých oborů i velikostí. Jsou udělovány ve více než 80 zemích světa podle stejných principů a pravidel. V zahraničí je považováno získání Národní ceny kvality za jednu z nejvyšších met, jíž může firma dosáhnout. Jejich předávání se tradičně ujímají předsedové vlád, hlavy monarchií či prezidenti. V USA je statut ceny

a její předávání prezidentem přímo zakotveno ve federálním zákoně.

Ocenění získávají firmy, které dosáhnou 300 bodů a více. Je to rozděleno do skupin, formou hvězd – něco jako michelinské hvězdy v oblasti gastronomie a toto prestižní ocenění získávají pouze určité restaurace.

Což tedy znamená, když získáte 300–399 bodů, máte 3 hvězdy, když získáte 400–499 bodů, tak získáte 4 hvězdy a nad 500 bodů získáte maximální počet hvězd, což je 5.

Tato soutěž je dobrovolná, ale jedinečná a byly dva programy, do kterých jsme se mohli přihlásit. Standardně se začíná prvním stupněm, což model je Start Plus a dalším krokem je model **EXCELENCE**, do kterého jsme se přihlásili i my a je brán jako nejvyšší úroveň.

Důvody našeho přihlášení by se daly charakterizovat níže:

- možné získání národního a mezinárodně uznávaného ocenění „Recognised for Excellence“ (platnost 3 roky)
- externí a nezávislá zpětná vazba v podobě silných stránek a oblastí pro zlepšení z jiného úhlu pohledu než zákaznického či systémového
- zařazení do mezinárodní databáze EFQM

KASKO ZE SLAVKOVA MEZI NEJLEPŠÍMI

Proběhla pečlivá příprava a samotné hodnocení naší společnosti, kde jsme byli prověřeni auditory ze soukromého sektoru a ministerstva průmyslu a obchodu.

Výsledkem toho všeho je, že KASKO bylo oceněno na Pražském hradě a získalo ocenění Excelentní firma v Národním ocenění.

V rámci České republiky na **1. místě** v oblasti automobilového průmyslu.

Dosáhli jsme maximálního možného počtu hvězd a tím i získali mezinárodní ocenění s celkovým výsledkem GOLD.

Na prvních pozicích dané úrovně byly:
BMW Německo (kategorie PLATINUM)
KASKO (kategorie GOLD)

Auto NIEDERMAYER (kategorie SILVER)

BMW Německo (kategorie BRONZE).

V rámci České republiky nejbližší společnosti KASKO byla společnost IVECO BUS (Vysoké Mýto), která se umístila v kategorii BRONZE.

Je vidět, že firma z našeho blízkého okolí se propracovala v tomto mezinárodním hodnocení do zajímavé společnosti firem působících v automobilovém průmyslu.

Je to ocenění dlouhodobé a kvalitní práce majitelů a nás všech zaměstnanců.

Podrobné výsledky a zdroj: <http://www.globalexcellenceindex.org/sector/4-automotive>

*Ing. Kamil Bárta
Ředitel úseku kvality a environmentu
KASKO spol. s r.o.*

Facka za sto tisíc

Popis událostí, činů a jmen v následujícím příběhu je fiktivní a podobnost s případnými skutečnými událostmi je čistě náhodná.

Ve slavné české komedii „Adéla ještě nevečeřela“ položil slovný detektiv Nick Carter otázku: „Vy u vás neboxujete?“ A komisař Ledvína odpověděl: „My se prosím fackujeme.“

Výhoda facky spočívá nepochybně v tom, že dopad dlaně na tvář má většinou menší zdravotní následky, než rána uzavřenou pěstí. Rozdíly v účincích bývají dramatické včetně dopadů na útočnickovu peněženku a trestní bezúhonnost.

Potkali se v Kuželově na zastávce dva. Mladý Janek Oharek a strýc Halena. A protože se nepohodli, padlo i nějaké to ostřejší slovo, začala strkanice. Jedna boxerská rána jistá, možná druhá, to nikdo už přesně neví. Neví se to proto, že ta první rána strýca Halenu na chvíli uspala. A navíc sedla tak šikovně, že mu přerazila čelist. Ze strýca tekla krev a na nějaké další strkanice nebyl čas. Zavolat rychlou a šup se strýcem do špitálu rovnou na operační sál.

Tam ho skládali 3 dny dohromady, čelist stáhli doktoři drátem a na rozloučenou dali strýcovi do ruky doktorské štípačky, že když mu bude zle, aby si drát přestříhl a zavolal sanitku. Navrch mu naordinovali kašičkovou dietu. No, vytrpěl si svoje.

A jsme u soudu. Pan soudce měl s Jankem těžkou práci, protože se nejdřív nepřiznal. Že prý strýc spadl sám od sebe a přerazil si čelist o patník. To se nad ním stahovala černá mračna, protože jak poznamenal státní zástupce: „I lhát se musí umět.“ Nakonec Janek dostal rozum a přiznání mu bylo v tomto případě uznáno jako polehčující okolnost.

A jak to dopadlo? Janek dostal podmínku a ještě mu přidali náhradu škody pojišťovny z léčebných výdajů, strýcovo bolestné a ostatní výdaje včetně úhrady právních nákladů poškozeného. Celkem kolem 100.000 Kč.

Ze shora uvedeného příběhu plyne poučení, že když už je to nutné a horňácká krev se rozdivočí, tak se neboxujeme, ale fackujeme.

*Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou*

A v tej Hruběj Vrbce na kopečku,
dostau sem tam facku pro děvečku,
ale né hrubě, enom po hubě,
dostau sem tam dvě.

(lidová z Horňácka)

V době přípravy zpravodaje nám za okny zněly horňácké písně z fašankové občůzky. Nyní, kdy se Vám do rukou dostává tištěné číslo zpravodaje, je jaro v plném rozpuku. Tímto Vám přejeme příjemné prožití velikonočních svátků a plno slunečných jarních dní.

Vaše redakce

foto František Gajovský

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **24. květen 2020**.

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání březen 2020, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

Zveme širokou veřejnost na

konferenci Zdraví

pořádanou firmou SENZA medical s. r. o. (www.senzamedical.cz)
ve spolupráci s RNDr. Darinou Sečkařovou

Kulturní dům ve Velké nad Veličkou – velký sál

SOBOTA 28. 3. 2020, 15.00–19.00 hod.

Přednášející na konferenci:

- 1) Doc. MUDr. Juraj Fillo PhD., Bratislava** – lékař s lidským přístupem, který primárně hledá příčinu onemocnění
Téma přednášky: Vliv na zdraví a nemoci – potřebujeme doplňky stravy k jídlu? (vitamíny, minerály a enzymy)
Program proti stárnutí – jak si zlepšit zdravotní stav. Docent Fillo napsal knihu: „Vlivy výživy na zdraví“.
- 2) MUDr. Eva Klimešová** – majitelka Centra komplexní medicíny v Třeboni
Téma přednášky: Léčba nemá primárně poškozovat pacienta – všechny nemoci začínají ve stvech.
- 3) Mgr. Ilona Peřinová, Ph.D.** – poradce pro vnitřní očistu a regeneraci z Blanska
Téma přednášky: Molekulární vodík – oxidační stres – použití a zkušenosti s účinky molekulárního vodíku v lidském organismu.
- 4) MUDr. Emil Záhumenský** – uznávaný odborník na diabetologii, angiolologii a podiatrii ze Zlína
Téma přednášky: Racionální adjuvantní terapie a celostní přístup v moderní medicíně zlepši léčbu nemocí i aktivní ochranu zdraví.

Vstupné 200 Kč z důvodu rezervace místa a rautu,

nutno zaplatit do pondělí 23. března – více info u kont. osoby.

Účastník konference dostane dárek – Lipozomální vitamin C 250 ml
(v hodnotě 470 Kč).

Kontaktní osoby a bližší informace ke konferenci:

Miriam Trubačková – 601 280 223, info@senzamedical.cz
RNDr. Darina Sečkařová – 777 728 712, dseckarova@seznam.cz

ŠKOLNÍ PLEŠ MAŠARYKOVY ZÁKLADNÍ ŠKOLY

